

**BİREYSEL ÇALGILARI ÜFLEMELİ ÇALGI OLAN MÜZİK
ÖĞRETMENLERİNİN MÜZİK DERSLERİNDE ÇALGILARINI
KULLANIM DURUMLARI**

Günce Yıldız

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
MÜZİK EĞİTİMİ ANABİLİM DALI**

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

OCAK, 2021

TELİF HAKKI ve TEZ FOTOKOBİ İZİN FORMU

Bu tezin tüm hakları saklıdır. Kaynak göstermek koşulu ile tezin teslim tarihinden itibaren (...) ay sonra tezden fotokopi çekilebilir.

YAZARIN

Adı : Günce

Soyadı : Yıldız

Bölümü : Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı

İmza :

Teslim Tarihi :

TEZİN

Türkçe Adı: Bireysel Çalgıları Üflemeli Çalgı Olan Müzik Öğretmenlerinin Müzik Derslerinde Çalgılarını Kullanım Durumları

İngilizce Adı: The Usage Of The Instruments In The Music Lessons Of The Music Teachers Who Play Wind Instruments

ETİK İLKELERİNE UYGUNLUK BEYANI

Tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada her türlü kaynağa eksiksiz atıf yapıldığını bildiririm.

Yazar Adı Soyadı: Günce YILDIZ

İmza:

JÜRİ ONAY SAYFASI

Günce YILDIZ tarafından hazırlanan “Bireysel Çalgıları Üflemeli Çalgı Olan Müzik Öğretmenlerinin Müzik Derslerinde Çalgılarını Kullanım Durumları” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği ile Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı’nda yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Prof. Dr. Sadık ÖZÇELİK

Müzik Eğitimi Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi

.....

Başkan: Prof. Dr. Barış KARAELEMA

Müzik Eğitimi Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi

.....

Üye: Doç. Dr. Demet GÜRHAN

Şan Anasanat Dalı, Ankara Üniversitesi

.....

Tez Savunma Tarihi : 20/01/2021

Jüri tarafından kabul edilen bu tezin Yüksek Lisans Tezi olması için gerekli şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Enstitü Müdürü

Prof. Dr. Yücel GELİŞLİ

TEŞEKKÜR

Araştırmam boyunca bana yol gösteren, akademik duruşuyla örnek olan, tüm öğrencilerini evlatları gibi gören çok kıymetli danışman hocam Sayın Prof. Sadık ÖZÇELİK'e katkılarından dolayı teşekkür ederim. Bugüne kadarki başarılarımda emeği olan Ankara Anadolu Güzel Sanatlar Lisesindeki tüm öğretmenlerime ve araştırmam boyunca verdiği destekten dolayı klarinet hocam Dr. Öğr. Üyesi Övgü ÖZPARLAK'a teşekkürü bir borç bilirim.

Her zaman yanımda olduğunu ve bana inandığını bildiğim sevgili eşim Dr. Turan Can YILDIZ'a; sevgilerini ve desteklerini esirgemeyen YILDIZ ailesine, eğitim hayatım süresince her koşulda beni destekleyen hiçbir zaman yardımlarını esirgemeyen canım annem Ema CÖMERT ve ablam Gözde CÖMERT'e, akademik hayata girmemin en büyük destek ve yol göstericisi olan sevgili babam Ali Nüvit CÖMERT'e en derin duygularıyla teşekkürlerimi sunarım.

**BİREYSEL ÇALGILARI ÜFLEMELİ ÇALGI OLAN MÜZİK
ÖĞRETMENLERİNİN MÜZİK DERSLERİNDE ÇALGILARINI
KULLANIM DURUMLARI**

(Yüksek Lisans Tezi)

Günce Yıldız

GAZİ ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

ARALIK/2020

ÖZ

Bu araştırmada mesleki müzik eğitimi veren kurumlardan mezun olmuş bireysel çalgısı üflemeli çalgı olan müzik öğretmenlerinin, müzik derslerinde çalgılarını kullanım durumlarının tespit edilmesi amaçlanmıştır. Nicel bir araştırma olarak tasarlanan bu çalışmada genel tarama modeli kullanılmıştır. Mesleki müzik eğitimi veren kurumlardan mezun olmuş bireysel çalgısı üflemeli çalgı olan ve Ankara ilinde MEB’de görev yapan müzik öğretmeni 32 katılımcı örneklem olarak ele alınmış ve iki şıklı ve beşli likert ölçekli sorulardan oluşan anket uygulanmıştır. SPSS Statistics 20 programı ile nicel hale getirilen veriler betimsel olarak yorumlanmıştır. Araştırma sonucunda üflemeli çalgı eğitimi almış müzik öğretmenlerinin müzik dersleri kapsamında şarkılara ana çalgıları ile eşlik ettikleri fakat üflemeli çalgıyı çalarken sözlü eşlik edememe durumunun ders içi hakimiyete olumsuz etki edebildiğini, bundan ötürü bireysel üflemeli çalgılarının yanında diğer eşlik çalgılarını da derslerinde kullandıkları tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler : Çalgı eğitimi, üflemeli algı eğitimi, üflemeli Çalgılar, mzik
ğretmeni
Sayfa Adedi :
Danışman : Prof. Dr. Sadık ÖZÇELİK

THE USAGE OF THE INSTRUMENTS IN THE MUSIC LESSONS OF THE MUSIC TEACHERS WHO PLAY WIND INSTRUMENTS

(Yüksek Lisans Tezi)

Günce Yıldız

GAZİ UNIVERSITY

GRADUATE SCHOOL OF EDUCATIONAL SCIENCES

DECEMBER/2020

ABSTRACT

In this study, it was aimed to determine the use of musical instruments of music teachers, whose individual instruments are wind instruments, who graduated from vocational music education institutions. In this study, which was designed as a quantitative research, the general survey model was used. 32 music teachers who graduated from vocational music education institutions and whose individual instrument is a wind instrument and working in Ankara Ministry of National Education were taken as a sample and a questionnaire consisting of two-way and five-point Likert scale questions was applied. The data that were quantified with the SPSS Statistics 20 program were interpreted descriptively. As a result of the study, it was determined that the music teachers who received wind instrument training accompanied the songs with their main instruments within the scope of music lessons but could not be able to accompany the wind instrument with their words, which could negatively affect the mastery of the class, and therefore they used other accompaniment instruments in addition to individual wind instruments.

Key Words : instrument training, wind instrument training, wind instruments, music teacher

Page Number :

Supervisor : Prof. Dr. Sadık ÖZÇELİK

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR.....	ii
ÖZ	iii
ABSTRACT	v
İÇİNDEKİLER.....	vii
TABLolar LİSTESİ.....	x
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xii
BÖLÜM I	1
GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu.....	2
1.2. Araştırmanın Amacı	3
1.3. Alt Problemler	3
1.4. Araştırmanın Önemi	3
1.5. Sayılılar	4
1.6. Sınırlılıklar.....	4
1.7. Tanımlar.....	4
BÖLÜM II.....	6
KAVRAMSAL ÇERÇEVE	6
2.1. Örgün Eğitimde Müzik Dersi.....	6
2.2. Müzik Derslerinde Müzik Öğretmeninin Rolü ve Çalgı Eşliği	7

2.3. Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında Çalgı Eğitimi	9
2.4. Müzik Öğretmenliği Anabilim Dallarında Eğitimi Verilen Çalgılar	12
2.4.1. Müzik Öğretmenliği Anabilim Dallarında Eğitimi Verilen Üflemeli Çalgılar.	13
BÖLÜM III	18
İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	18
BÖLÜM IV	21
YÖNTEM.....	21
4.1. Araştırmanın Deseni	21
4.2. Çalışma Grubu	21
4.3. Verilerin Toplanması	23
BÖLÜM V	24
BULGULAR VE YORUMLAR.....	24
5.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	24
5.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	27
5.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular	30
5.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular	33
5.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	35
5.6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular	38
BÖLÜM VI	41
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	41
6.1. Sonuçlar.....	41
6.2. Öneriler	43
KAYNAKÇA	44
EKLER.....	48

EK 1. Kişisel Bilgi Formu ve Bilgi Düzeyi Ölçme Testi.....	49
EK 2. YÖK Üflemeli Çalgılar Eğitim Programları.....	55
EK 3. Uzman Görüşleri	60

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 4. 1. Demografik Veriler.....	22
Tablo 5. 1. Derslerde Şarkılara Ana Çalgım ile Eşlik Ederim.....	24
Tablo 5. 2. Derslerde Ana Çalgımı Sıklıkla Kullanırım	25
Tablo 5. 3. Ana Çalgımla Çocuk Şarkıları Dağarcığına Eşlik Ederim	26
Tablo 5. 4. Şarkılara Çalgılarınızla Eşlik Etmeniz Ders İçerisinde Hakimiyeti Olumlu Yönde Etkilediğini Düşünüyor musunuz?.....	27
Tablo 5. 5. Şarkılara Çalgınızla Eşlik Ederken Sözlü Eşlik Edememek Ders Yönetiminizde Sorun Teşkil Eder mi?	28
Tablo 5. 6. Derslerde Ana Çalgınızı Kullanmanızın Öğrencilerin Dikkatini Çekmede Etkili Olduğunu Düşünüyor musunuz?.....	29
Tablo 5. 7. Çalgınızla Eşlik Ettiğiniz Müzik Türlerine Göre Farklı Problemlerle Karşılaşıyor musunuz?	30
Tablo 5. 8. Ana Çalgımla Makamsal Ezgilerde Olan Şarkılara Eşlik Ederim.....	31
Tablo 5. 9. Ana Çalgımla Öğrencilerimin İlgi Duyduğu Müzik Türlerine Eşlik Ederim....	32
Tablo 5. 10. Okul Çalgılarını (Gitar, Bağlama, Blok Flüt) Ana Çalgımdan Daha Çok Kullanıyorum	33
Tablo 5. 11. Ders İçinde Ana Çalgımı Eşlik Enstrümanlarına Göre Daha Az Kullanmam Çalgıma Karşı İlginin ve Hakimiyetimin Azalmasına Sebep Olur.....	34
Tablo 5. 12. Görev Yaptığım Kademe Göre (İlkokul, Ortaokul, Lise) Ana Çalgımı Kullanma Sıklığım Değişkenlik Gösterir.....	35
Tablo 5. 13. Ana Çalgımı İlkokul Müzik Derslerinde Sıklıkla Kullanırım.	36

Tablo 5. 14. Ana Çalgımı Ortaokul Müzik Derslerinde Sıklıkla Kullanırım	37
Tablo 5. 15. Ana Çalgımı Lise Müzik Derslerinde Sıklıkla Kullanırım.....	37
Tablo 5. 16. Çalgılarınızı Derslerde Etkin Bir Şekilde Kullanmanız Öğrencilerinizin Müzik Sevgisini Olumlu Yönde Etkilediğini Düşünüyor musunuz?	39
Tablo 5. 17. Müzik Derslerinde Ana Çalgımı Sıkça Kullandığımda Öğrencilerin Üflemeli Çalgılara Karşı İlgi ve Merakının Arttığını Gözlemlerim	40

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 5. 1. Derslerde şarkılara ana çalgım ile eşlik ederim	25
Şekil 5. 2. Derslerde ana çalgımı sıklıkla kullanırım	25
Şekil 5. 3. Ana çalgımla çocuk şarkıları dağarcığına eşlik ederim	26
Şekil 5. 4. Şarkılara çalgılarınızla eşlik etmenizin ders içi hakimiyeti olumlu yönde etkilediğini düşünüyor musunuz?	27
Şekil 5. 5. Şarkılara çalgınızla eşlik ederken sözlü eşlik edememek ders yönetiminizde sorun teşkil eder mi?	28
Şekil 5. 6. Derslerde ana çalgınızı kullanmanızın öğrencilerin dikkatini çekmede etkili olduğunu düşünüyor musunuz?	29
Şekil 5. 7. Çalgınızla eşlik ettiğiniz müzik türlerine göre farklı problemlerle karşılaşılıyor musunuz?	30
Şekil 5. 8. Ana çalgımla makamsal ezgilerde olan şarkılara eşlik ederim	31
Şekil 5. 9. Ana çalgımla öğrencilerimin ilgi duyduğu müzik türlerine eşlik ederim	32
Şekil 5. 10. Okul çalgılarını (gitar, bağlama, blok flüt) ana çalgımdan daha çok kullanıyorum	33
Şekil 5. 11. Ders içinde ana çalgımı eşlik enstrümanlarına göre daha az kullanmam çalgıma karşı ilgimin ve hakimiyetimin azalmasına sebep olur	34
Şekil 5. 12. Görev yaptığım kademeye göre (ilkokul, ortaokul, lise) ana çalgımı kullanma sıklığım değişkenlik gösterir	35
Şekil 5. 13. Ana çalgımı ilköğretim müzik derslerinde sıklıkla kullanırım	36

Şekil 5. 14. Ana çalgımı ortaokul müzik derslerinde sıklıkla kullanırım.....	37
Şekil 5. 15. Ana çalgımı lise müzik derslerinde sıklıkla kullanırım.	38
Şekil 5. 16. Çalgılarınızı derslerde etkin bir şekilde kullanmanız öğrencilerinizin müzik sevgisini olumlu yönde etkilediğini düşünüyor musunuz?	39
Şekil 5. 17. Müzik derslerinde ana çalgımı sıkça kullandığımda öğrencilerin üflemeli çalgılara karşı ilgi ve merakının arttığını gözlemlerim.....	40

BÖLÜM I

GİRİŞ

Müzik, duygu ve düşüncelerimizi evrensel olarak ifade edebildiğimiz, dünyanın neresinde olursak olalım ortak bir paydada buluşmamıza olanak tanıyan en güçlü yollardan biri olup, “müziğin, insandan insana uzanan evrensel bir dil olması, dili, dini ayrı insanları aynı ezgide birleştirecek güce sahip olması, ona, diğer sanat dalları içinde ayrı bir yer, farklı bir ayrıcalık vermiştir” (Biber & Öz, 2001, s. 102).

Hayatımız içinde önemli bir yere sahip olan bu dil, seslerle bize anlatmak istediği cümleleri estetik bilinciyle birleştiren bir bütündür. “Müzik, insana duyup düşündüklerini seslerle anlatma olanakları veren bir ‘dil’dir” (Say,2001, s. 17). Bize evrensel bir dil sunan müzik, içinde bulunduğumuz yüzyılda bilgiye ulaşma hızı ve teknolojinin ilerleyişiyle devamlı bir değişim ve gelişim göstermiştir.

Müzik, en temelinde eğitsel bir niteliğe sahiptir. İnsanlar müzikle olan ilişkisine, derecesine biçimine, yönüne ve kapsamına göre ondan bir şey alır, edinir ve kazanımları olur. Müzik insan yaşamında neredeyse tüm işlevi ancak eğitim (müzik eğitimi) sayesinde tutarlı bir biçimde oluşur, değişir ve gelişir. Böylelikle müziğin eğitimsel boyutuyla müzikle ilişkili herkes, az çok etkileşim içindedir (Uçan, 2005, s. 30).

Mesleki müzik eğitimi Uçan’a (1994, s. 27) göre, müziğe belli düzeyde yetenekli kişilerin müzik alanının bütününü, bir kolunu veya içinde bulundurduğu dallar ile bu işi mesleki boyuta taşımak isteyen, bu yolda istekli olan kişilere yönelik olup, temelinde bu amaçta olan kişilere, işin gerektirdiği mesleki birikim ve müziksel davranışları kazandırmaktır.

Mesleki müzik eēitiminde çalgı eēitimi, büyük özveri isteyen çok meēakkatli bir süreçtir. Bu süreç müzik eēitiminin deēiētirilemez bir parçası olduēu için bu eēitim süreci konservatuarlar ve yksekēretim kurumuna baēlı üniversitelerin müzik eēitimi ana bilim dallarında devam etmektedir.

ēretmen adayının ilgi ve yatkınlıēı dikkate alınarak Türk veya Batı mziēi alanında devam edebileēēi üflemeli, yaylı ya da telli bir çalgı seçilir. Müzik ēretmeni adayları 8 dönem/4 ērenim yılı süresince bireysel çalgı eēitimi alır.

Bireysel algı derslerinin genel ieriēi alım tekniēini geliētirmek adına eēitli etüdler, dönemsel eserler ve çalgının literatürüne de saēdıē kalınarak hazırlanmıē bir alıēma planı içerir.

Müzik eēitimi anabilim dallarında ēretmen adaylarından aldıkları bireysel çalgı eēitimleri ile, müzik derslerinde çalgılarını etkin olarak kullanmaları beklenir. ēretmen adayları bu Şekilde derslerdeki aktif rolünü çalgısıyla destekler.

Müzik ēretmeninin çalgısını derslerinde etkin bir Şekilde kullanması, ērencilerin müzik sevgisinin artmasına yardımcı olacak, müzik yapma isteēi uyandıracak ve müzik kimliklerinin oluēmasına yardımcı olacaktır. Müzik ēretmenlerinin derslerinde ana çalgılarını ne düzeyde kullandıklarının tespit edilmesi ve konuya yönelik grēlerinin saptanması, müzik ēretmeni yetiētiren kurumlarda verilen çalgı eēitiminde yapılacak düzenlemelerin yapılabilmesi açısından son derece önemlidir (Lehimler, 2015, s. 258).

Müzik eēitimi anabilim dallarında verilen üflemeli çalgı eēitiminin müzik ēretmenlerinin derslerinde ne düzeyde kullanabildiēi, almıē oldukları eēitimin derslere iēlevsellik olarak ne düzeyde yansıdıēının incelenmesi gerekli grlmētr.

1.1. Problem Durumu

Bu araētırmanın problem cümlesi; “Bireysel algıları üflemeli çalgı olan müzik ēretmenlerinin müzik derslerinde çalgılarını kullanım durumları nedir?” olarak belirlenmiētir.

YK’n bireysel çalgı dersi kapsamındaki üflemeli algılar ēretim programı incelendiēinde flüt, klarnet, kaval, ney, mey algılarının olduēu grlmētr. Bununla birlikte bazı üniversitelerin müzik eēitimi bölümlerinde bunlar dıēında da üflemeli çalgı

eğitimi yapıldığı bilinmektedir. Araştırma kapsamında sadece YÖK öğretim programı esas alınmıştır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada mesleki müzik eğitimi veren kurumlardan mezun olmuş bireysel çalgısı üflemeli çalgı olan müzik öğretmenlerinin, müzik derslerinde çalgılarını kullanım durumlarının tespit edilmesi amaçlanmıştır.

1.3. Alt Problemler

1.3.1. Üflemeli çalgı eğitimi almış müzik öğretmenlerinin müzik dersleri kapsamında şarkılara ana çalgıları ile eşlik durumları nasıldır?

1.3.2. Üflemeli çalgı eğitimi almış müzik öğretmenlerinin şarkılara ana çalgılarıyla eşlik etmelerinin ders içi hakimiyetine etkileri nelerdir?

1.3.3. Üflemeli çalgı eğitimi almış müzik öğretmenlerinin müzik dersleri kapsamında eşlik ettiği müzik türlerine göre çalgılarını kullanım durumları nasıldır?

1.3.4. Üflemeli çalgı eğitimi almış müzik öğretmenlerinin müzik dersleri kapsamında şarkılara ana çalgıları dışında diğer çalgılarla eşlik durumları nasıldır?

1.3.5. Üflemeli çalgı eğitimi almış müzik öğretmenlerinin müzik dersleri kapsamında görev yaptığı kademeye göre (ilkokul, ortaokul, lise) ana çalgısını kullanma durumları nasıldır?

1.3.6. Üflemeli çalgı eğitimi almış müzik öğretmenlerinin müzik dersleri kapsamında derslerde ana çalgılarını etkin bir şekilde kullanmasının öğrenciler üzerinde etkisi nasıldır?

1.4. Araştırmanın Önemi

Müzik eğitimcisi yetiştiren kurumların ana çalgı eğitimindeki hedeflerinden biri, eğitimcinin çalgısında söz sahibi olacak seviyede bilgi birikimine ve çalıcılığa ulaşmasıdır. Bu çalışmayla ana çalgı eğitimini üflemeli çalgılar olarak almış olan müzik öğretmenlerinin derslerinde ana çalgılarını kullanım durumlarını ve sıklıklarını belirleyerek, hâkim oldukları

ana çalgılarını derslerinde ne kadar ve ne sıklıkla kullandıklarını tespit etmek açısından önem taşımaktadır.

1.5. Sayıtlar

Araştırma yöntemlerinin, araştırmanın konusuna ve amacına uygun olduğu, durum çalışması yöntemi ile elde edilen kaynak ve bilgilerin araştırmayı desteklediği sayıtlısından hareket edilmiştir. Buna göre: Uygulanan yöntem araştırmanın amacına uygundur, kullanılan veri toplama aracı, bireysel çalgısı üflemeli çalgı olan müzik öğretmenlerinin, müzik derslerinde çalgılarını kullanım durumlarının tespitini ölçebilecek niteliktedir ve seçilen örneklem evreni temsil etmektedir.

1.6. Sınırlılıklar

Bu araştırma, Ankara ili merkez ilçelerinde MEB'e bağlı; ilkokul, orta okul ve lise kademelerinde görev yapan, Müzik Eğitimi Anabilim Dalları'ndan mezun olmuş ve bireysel çalgısı üflemeli olan müzik öğretmenleri ile sınırlandırılmıştır.

1.7. Tanımlar

Müzik: “Duygu, düşünce, tasarım ve izlenimleri, belirli bir amaç ve yöntemle, belirli bir güzellik anlayışına göre birleştirilmiş seslerle işleyip anlatan bir bütündür” (Ayhan, 2012, s. 4).

Müzik Eğitimi: “Müzik eğitimi, duygu ve düşünceyi tek sesli veya çok sesli olarak anlatmak sanatıdır” (Çiftçi, 1996, s. 4).

Çalgı: “Müzik sesleri üretmek için bir aygıt ya da bir icracı tarafından notaları müzik seslerine çevirmek için kullanılan bir alettir. Bir başka deyişle, dış kuvvetlerin etkisiyle esnek cisimlerden elde edilen titreşimlerin ve ses yayınımlarının akustik yansıtıcıdır” (Kerimov, 2012, s. 5).

Çalgı Eğitimi: “İnsanın bir müzik aletini kullanımı yolu ile müzikle insanı buluşturan ve tanıştıran, insanın kendisini keşfederek kendisini özleştirip bütünleşmesine zemin sağlayan

ona duygularını ifade edebilme fırsatı tanıyan, kişiyi toplumsal olmaya yönlendiren müzik eğitiminin en önemli dalıdır” (Akgöl, 1997, s. 46).

BÖLÜM II

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Örgün Eğitimde Müzik Dersi

Müzik eğitimi yoluyla bireylere gelişim süreçlerinde müzikle ilgili yeni davranışlar kazandırılır ve kazandıkları bu yeni davranışlar belli hedefler doğrultusunda biçimlendirilir. Uçan'a (2005, s. 31) göre her seviyeden, her yaştan ve herkes için gerekli olan genel müzik eğitimi, zorunlu olması gerekir. Müzik, ortak kültürümüzün önde gelen ve yeri doldurulamaz temel taşlarından biri olduğu için, hayatın her kesiminden herkesin müziği alması gerekir.

Tarman'a (2006, s. 9) göre ise Sağlıklı bir insan yaşamı için ayırım gözetmeksizin minimum evrensel gereksinimi karşılamaya yönelik, müzik kültürünü geliştirmeyi amaçlayan bir tür müzik eğitimidir.

Bu sürecin yöneticisi olan müzik öğretmenlerine bu doğrultuda belli görevler düşmektedir. Müzik öğretmenlerinden, süreci iyi planlayıp hedeflere uygun yöntemleri nitelikli bir ders planlamasıyla öğrencilerine aktarmaları beklenir.

Bu aktarım sürecinde yeterli bilgi birikimine sahip olması, müzik eğitimi biliminin gelişmelerini yakından takip etmesi, gelişime ve gelişmeye devamlı açık olması gibi özelliklerle öğretmenin kendine kattığı nitelik hem dersine hem de öğrencilerinin müzik eğitimi süreçlerine büyük ölçüde yön verir.

Müzik eğitimi çeşitli dalların oluşturduğu kendi içinde farklılıklar gösteren bir bilim dalıdır. Müzik eğitimi geniş kapsamda incelendiğinde, temel tutum ve içeriği, araç ve materyalleri, takip edilen yol ve yöntemi, öngörülen aşama ve zamanı, gerçekleştiği ortam açısından kendi

bünyesinde çeşitlilik içindedir. Birbirinden bağımsız türlerde farklı şekillerde isimlendirilir (Uçan, 1994, s. 4).

Genel müzik eğitiminde, zihinsel ilerleme, müzikal yatkınlık ve yetenekleri doğrultusunda öğrencilerin amatör olarak mı yoksa profesyonel olarak mı müzik eğitimi alacağının sorusu yeteneklerinde cevap bulur. Bununla birlikte çocuğun gelecekteki ihtimal olan amatör ya da mesleki müzik hayatına yönelik düzen ve uygulamaları da içinde barındırır (Andırıcı, 2006, s. 4).

Müzik dersi öğretim programlarının içeriğine bakıldığında, kültürel mirasımızın müziğimize yansımalarını sıkça görürüz. Bu yansımaların çoğunu öğrencilerin günlük yaşantılarında sıkça duyduğu melodilerin oluşturduğunu görürüz.

İlköğretim ve ortaöğretim müzik derslerinin saatleri yıllar içinde devamlı değişim göstermiştir. İlköğretim 1., 2., 3. ve 4. sınıfların müzik derslerini sınıf öğretmenleri yürütür ve bu branşın öğretmenleri üniversite eğitimlerinde okul çalgıları dersini alırlar. 5., 6., 7. ve 8. sınıf öğrencileri birçok okulda müzik dersini müzik öğretmenleri tarafından alırlar.

Örgün eğitim müzik dersi hedef kazanımları şu şekildedir;

1. Müziği tanıyabilme, 2. Müzik-beden uyumunu sağlayabilme, 3. Müziği bireysel veya toplu yapabilme, 4. Müzikle toplum arasındaki bağı görebilme, 5. Müzikle kültür, tarih ve estetik arasında bağ kurabilme, 6. Müziği millî ve manevi değerlerle ilişkilendirebilme, 7. Müziğin bir bilim dalı olarak da farklı bilimlerle ilişkisini kurabilme, 8. Müziğin her insan için öğrenilebilir olduğunu anlayabilme, 9. Dinleme, söyleme ve ritimsel etkinliklerle müzik yapabilme, 10. Kendini müzik yoluyla ifade edebilme, 11. Kültürel miras ve çeşitliliği geliştirebilme, 12. Müzik teknolojilerini kullanabilme, 13. Etkin müzik üreticisi olabilme (MEB Müzik Dersi Öğretim Programı, 2018, s. 8)

Kazanımlardan da anlaşıldığı gibi öğrencilere müziği her yoluyla tanıtmak, kendilerini müzik ile ifade edebilmelerine olanak tanımak müzik öğretmenin en büyük görevlerindendir. Ortaokul zamanında genel müzik eğitimi bilişsel, duygusal ve psikomotor davranışlar üzerinde bir denge kurmaya dikkat edilirken, lise ile yüksek öğrenim zamanında, çoğunlukla duyuşsal ve bilişsel yapıyla örtünür (Uçan,1994, s. 26).

2.2. Müzik Derslerinde Müzik Öğretmenin Rolü ve Çalgı Eşliği

Müzik öğretmenin, müzik dersindeki önemli rollerinden biri öğrencilerdeki yeteneği fark ederek potansiyellerini ortaya çıkarmalarına yol gösterici olmalarıdır. Farklı yetenek, algı ve

seviyelerdeki öğrencilerin bu farkındalığı yaşamalarında dersin araç gereçleri olan çalgıların etkisi yadsınamaz. Öğretmen dersin önemli parçası çalgıları müfredata uygun şarkıların öğretiminde, öğrencilerin birlikte çalma-söyleme etkinliklerini gerçekleştirmelerinde ve müziğin temel teorik bilgilerini göstermede kullanabilmektedir.

Müzik öğretmenin öncülüğünde gerçekleşen müziksel faaliyetler yalnızca sınıf içinde sınırlı değildir. Belirli gün ve haftalar, milli bayramlar gibi günleri organize eden, çeşitli etkinlik ve sanatsal faaliyetlerin liderliğinden sorumlu kişidir. Müzik öğretmeni bu etkinliklerde okul korosunda yer alan öğrencilerle marşlar, okul orkestrasının müzik dinletisi ve günün anlam önemine uygun şarkılar söyler.

Müzik eğitiminde öğrencinin müziğin en kolay ifade şekli olan şarkılar yoluyla davranış değişikliği kazanması, şarkıların öğretim sürecinin temelini çocukların kendi seslerinin oluşturması bu dersin ayrılmaz bir parçasıdır. Öğrencilerin müzik dersinde şarkılara daha kolay katılabilmesi, müziğin en temel öğeleri ritim ve ezgiyi hissedebilmeleri açısından öğretmenin çalgı ile eşliği müzik eğitimi sürecinde büyük önem taşımaktadır.

Okul şarkılarının öğretiminde öğrencilerin müzik yapma kabiliyetleri geliştirilerek sesleri daha iyi algılayıp, işitme yeteneklerini eğitip müzikal anlamda gelişimlerinin sağlanması mümkündür (Bilgin, 2004, s. 286). “Eşlikli icra çalışmalarından yoksun yetişen bir öğrenci, kendisine eşlik eden çalgının ya da eşlik partisinin beraberinde getirdiği çokseslilik duygusundan mahrum ve eşlikli icra çalışmasının sağladığı katkılardan uzak yetişmektedir” (Coşkun, 2007, s. 7). Her ne kadar çok seslilik koro gibi ses ile yapılan müzik türlerinde sağlanabiliyor olsa da, Coşkun’ın dediği gibi bir çalgı eşliğinin yerini başka bir şey dolduramamaktadır.

Say’a (2010, s. 555) göre eşlik, çoksesli eserlerde temel sesi kuvvetlendiren partilerin olduğu, sesin ve çalgı müziğinin ise bir parçanın armonik özelliklerini ortaya koyan, parçalara derinlik kazandıran bir müzikal birliktelik şeklinde ifade edilmektedir.

Bilgin’e (1998, s. 29) göre eşlik, bir müzik kompozisyonun müzik fikri olan ana melodisine veya sesin partiye yol gösterici olmasına, asıl amacı temel sesi ön plana çıkarmak olan yardımcı partiler olarak ifade edilmektedir. Eroy ve Gürpınar’a göre ise eşlik içindeki yardımcı sesler bir müzik fikrinin ana melodisine ya da ses partisine derinlik ve zenginlik gibi anlamlar kazandıran destekleyici ses öğeleridir. (2017, s. 2).

Eşlik, müzik icracılarının aynı müzik fikrinin icrasında, onlara farklı konumlar belirleyen kapsamlı ifade şekillerinin olduğu bir terimdir. Örnekle anlatılırsa, çalgısıyla şarkı söyleyen ses sanatçısından, orkestranın solist sanatçıya eşlik etmesi de eşlik kapsamındadır (Sözer, 1996, s. 30).

Bu bilgilerden yola çıkarak müziğin üç ana ögesi ritim, melodi ve armoninin her biri çerçevesinde eşlik kavramının yeri vardır. Örneğin herhangi bir ritim çalgısı ile söylenen şarkıya eşlik yapılabilmektedir. Bunun yanında tek sesli çalgılar ile de eşlik yapmak mümkündür. Tek sesli çalgıyla üç şekilde eşlik yapılabilir: şarkı söylenirken söyleyenle birlikte melodiyi çalmak, şarkıdaki sözler dışında kalan yerlerde melodiyi çalmak, şarkı söylenirken doğaçlama olarak armonik eşlik yapmak. Armonik eşlik ise çoksesli çalabilen çalgıların gerek melodiyi armonize etmesi şeklinde gerekse armonik ritimler şeklinde yapılabilmektedir. Bu üç ana eşlik farklı çalgıların bir arada kullanımıyla bir arada da gerçekleştirilebilir.

Kutluk (1996) eşlik çalgısı olarak piyano konusunda şunları söylemektedir:

Günümüzde eşlik çalgısı olarak kullanılan başlıca çalgı piyanodur. Müzik eğitiminde önemli hedeflerden birisi çokseslilik duygusunun verilmesidir. Bir ezginin, uygun bir armonizasyon içinde eğitsel ve sanatsal değerinin artacağı bir gerçektir. Bir ezgiyi çalarken, söylerken, o ezgiye uygun bir armonizasyon ile eşlik yapmanın tam olarak mümkün olduğu en uygun çalgı ise piyanodur (s. 66).

Müzik öğretmenleri müzik derslerinde piyano ile şarkılara eşlik ederken, sınıfın aynı tempoda ve tonda kalma hissini duyarak kazanmalarına yardımcı olur. Aynı zamanda müzik öğretmeni öğrencilerin, beraber müzik yapma fikri kazanıp, şarkı söylerken bir yandan da piyanoyu dinlediklerinde müziğin tek sesli ifadesinden farklı ifadelerin yani çok sesliliğin de olduğunu anlamalarını sağlar.

2.3. Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında Çalgı Eğitimi

Çalgı eğitimi, mesleki müzik eğitiminde performansın ön planda olduğu bir eğitim sürecidir. Müzik öğretmeni adaylarının eğitim sürecinde müzik eğitimini bilimsel çerçevede değerlendirebilmeleri ve çalgı eğitiminin belirlenen hedeflerini kazanmaları beklenir.

Müzik eğitiminin vazgeçilmez bir parçası çalgı eğitimidir. Bu eğitimin, bireyi çalgısı ile yetiştirip, geliştirmeyi ve bu alanda belirli bir amaç doğrultusunda beklenen davranışları kazanabilmesine yol gösteren bir eğitim süreci olduğu söylenebilir (Özçimen, 2012, s. 7).

Çalgı eğitimi; bir çalgıyı çalarken kullanılan yöntemlerin birleşimidir. Bireysel çalgı eğitiminin temel amacı, çalgısını çalmak için doğru tekniği kullanmak, verimliliği artırmak için öğrenme süresini ayarlamak, müzik kültürünün en iyi şekilde anlaşılmasını sağlamak ve müzik becerilerini geliştirmektir (Parasız, 2009, s. 4).

Bu amaçlar doğrultusunda Albuz'a (1995, s. 6) göre çalgı yoluyla öğrenci, müzikle ilgili bilgilerini zenginleştirerek yeteneğini geliştirecek ve çalgı öğretimi sürecinin ilke, yöntem ve tekniklerini öğrenip uygulayarak müzik beğenisini yüksek bir düzeye çıkarmaya çalışacaktır.

Müzik beğenisine sahip ya da bu süreci desteklemeye yönelik çaba içinde olan müzik öğretmeni adayları, çalgı eğitim süreçlerinde nitelikli bir bakış açısı edinip hem kendilerine hem de yol göstereceği öğretmen adaylarına müziği sadece nota çalmak olarak değil, tümüyle yeni bir davranış değişikliği süreci olarak görmelidir.

Coşkuner'e (2016, s. 184) göre çalgı eğitimi, bu eğitimi alan bireyin çalgıyı öğrenme sürecinde izlediği yol ve yöntemler bütünüdür. Bu süreç ve yöntemlerin amacı; öğrencilerin teknik ve müziksel gelişimine ek olarak, ders hazırlık aşaması ve etkili çalışma alışkanlıklarının edinilmesi gibi faktörleri de içerir.

Müzik Öğretmenliği Anabilim Dallarında öğrenim süren müzik öğretmeni adayları için eğitim süreçlerinde bireysel çalgı eğitimi büyük önem taşır. Bu dersin önde gelen amaçları arasında, çağdaş eğitimin parçası olan bilişsel, psikomotor ve duygusal alanlardaki davranışları kazanma amacı vardır.

Çalgı çalmak için gerekli temel teknik ve kazanımların oluşturulmasının yanında, öğrencinin müziği içselleştirerek hayatın ve duyguların bütünü olan bir sanat sanatı olduğunu algılaması bu bağlamda müzikal düşünmesini büyük ölçüde etkiler (Ercan ve Ekinci, 2000, s.20).

Çalgı öğretimi, çalgının nasıl çalınacağını öğrenmek ve bu eylemi gerçekleştirmek için kişisel davranışlarda teknik ve estetik niteliklere sahip yeni davranışlar geliştirerek

kullanılan tüm süreçlerdir. Aynı zamanda bir iletişim süreci olan çalgı öğretiminde yeni bilgi ve beceriler kazanılarak edinilen davranışlar geliştirilir (Akkuş, 1996, s. 164).

Çalgı eğitiminin niteliğini etkileyen üç temel faktörden söz etmek mümkündür. Bu faktörler: öğretmen, öğrenci ve öğretim programıdır. Öğretmen kuşkusuz ki bu faktörlerden en önemlisidir. Çalgı çalmaya yönelik en temelden doğru bir teknik ile ortak yol izlenen müzikal davranış biçimlerini öğrencisine kazandıracak kişi olan öğretmenin iyi bir formasyon eğitimine sahip olması gerekir. Öğretmen bu bağlamda belli başlı davranışların geliştirilmesine katkıda bulunur ve çalgıyı etkili bir çalıcılığa dönüştürülmesini sağlar (Çilden, 2003, s. 544).

Öğrencilerin, neyi, nasıl ve ne kadar çalışmaları konusunda daha net ve sistematik bilgilerle donatılması gerekir. Bir çalgıyı çalmak için yapılan egzersizlerin öğrenme sürecindeki yeri ve önemini iyi kavramak ve öğrenmenin nasıl gerçekleştiğinin açıklanabilmesi, yanlış çalışma süreçleriyle boşa geçen zamanın önüne geçip verimli bir çalışma sürecinin uygulanabilmesini sağlayacaktır (Ekebalkan, 2007, s. 11).

Öğretim planlı bir süreç olup, bu sürecin en önemli özellikleri; öğretim öğrenciyi geliştirerek onun bir takım bilgi ve beceriler ile donatılmasına yol gösterme amacıyla olup, öğretim öğrenmenin başlatılması ile sürdürülmesi çalmalarını kapsar (Açıkgöz, 2007, s. 13).

Çalgı eğitiminde planlanan çalışma sürecinin en önemli aşamalarından biri, metot ile çalışmaktır. Bu aşamada çalgı çalma hakimiyeti ve becerileri geliştirilirken, diğer yandan da çalıcı eser çalım sürecine girmeden müzikal anlamda kendini geliştirme imkânı bulur. “Çalgı metodu kavramı şöyle tanımlanabilir; çalgı çalma sanatının teknik ve müzikalite yönlerini bilimsel bir yöntemle öğretebilmek için her çalgının kendi özelliklerine göre hazırlanmış çalgı öğretim kitabı. Her çalgı metodu çalgıda sesin nasıl çıkarılacağından başlayarak virtüöziteye kadar uzanır” (Sun, 1969, s. 198).

Çalgı eğitiminde metot, öğrenilecek olan çalgının tüm inceliklerini, çalım tekniğini en iyi şekilde ölçme ve kullanım açısında son derece gereklidir. Öncelikle bilinmelidir ki, metot ile çalışma bilimsel çalışmadır. Metot olmada sadece kulaktan dolma melodiler ile yapılan çalışmalar çoğunlukla yetersiz bir taklitten daha fazlası değildir (Aksüt, 1998, s. 415).

Eğitim, hedeflenen davranış sürecinde kurallı bir öğrenme yöntemiyle bireyin istendik davranışlar gerçekleştirmesidir. Metot, bu kurallı öğrenmenin gerçekleşebilmesi bakımından çalgıyı öğrenecekleri yönlendirdiği için önem taşımaktadır (Uzun, 2009, s. 1).

2.4. Müzik Öğretmenliği Anabilim Dallarında Eğitimi Verilen Çalgılar

Öğretmen adaylarının atandıkları ya da MEB'e bağlı kurumların müzik derslerinde çalgılarını etkin bir şekilde kullanmaları çalgı eğitiminin başlıca amaçlarındandır. Müzik eğitimi anabilim dallarındaki bireysel çalgı eğitiminin temelinde, çalgı çalma becerilerini geliştirmek ve çalgı çalmayı öğrenebilmektir. Bu eğitim süreci en az 7 yarıyıl olmak kaydıyla Türk veya Batı müziği çalgılarının eğitim ve öğretimini kapsar ve dersler birebir olarak işlenir.

Müzik öğretmeni adayları lisans eğitimleri süresince bireysel çalgı eğitimlerinin yanı sıra 3,4 ve 8 yarıyıl süresince okul çalgıları ve bireysel piyano eğitimi alırlar. Alınan bu eğitim ile ders işlenişinin verimliliği açısından öğretmene etkin bir rol düşmektedir.

Müzik derslerinde şarkı öğretiminde piyanoyu etkin bir eşlik çalgısı olarak kullanabilmek, öğretmenin bu çalgı özelinde bilgi ve yetkinliğiyle doğru orantıdadır. Bu sebeple mesleğe yeni başlayacak olan müzik öğretmenlerinin piyano eşliğinde yeterli ve yetkin olması için eğitim hayatlarında iyi bir eğitim sürecinden geçmeleri gerekir (Piji, 2007, s. 114).

Okul öncesinden orta öğretim seviyesine kadar müzik eğitiminde çok önemli yeri olan ve eksikliği duyulan okul çalgıları, ülkemizde de üretilebilir olup çağdaş, düzeyli ve kendinden sonraki nesle ışık tutmayı amaçlayan eğitimcilerin, kurum ve kuruluşların hizmetine takdim edilmektedir (Ekici, 1998, s. 34).

Yüksek Öğretim Kurumu Müzik Eğitimi Lisans programında yer alan çalgılar şu şekildedir: Viyola, Ud, Mey, Akordeon, Tambur, Kontrbas, Gitar, Kaval, Ney, Üç Telli Kemençe, Viyolonsel, Klarnet, Tar, Bağlama, Şan, Flüt, Kabak Kemane, Kanun, Keman (YÖK, 2018, s. 5-30).

Günümüzde müzik eğitimi anabilim dallarındaki çalgı eğitiminde, illerin büyüklüğü ve gelişmişlik seviyesi gibi etkenler çalgı eğitimi çeşitliliğinde büyük bir unsurdur. Belediye orkestrası, opera, senfoni orkestrası veya askeriye bünyesindeki mızıka okullarının

bandolarının olduğu şehirlerde bakır ve tahta olarak bilinen aynı zamanda yaylı ve vurmali birçok çalgının eğitimi verilebilmektedir.

Bu istisnai durumlarda çalgıların öğretmenleri üniversitelerde kadrolu değil, ders ücreti karşılığında eğitim verirler. Küçük şehirlerde bulunan eğitim fakültelerinde böyle bir eğitim imkanlar dahilinde ise, ilgili bölüm başkanlığı dersi verebilecek olan öğretmen ile görüşüp öğrencilerin istedikleri çalgı eğitimini almalarına olanak tanirlar.

2.4.1. Müzik Öğretmenliği Anabilim Dallarında Eğitimi Verilen Üflemeli Çalgılar

YÖK'ün Müzik Öğretmenliği Lisans Programı'na göre Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında verilen üflemeli çalgı dersleri şunlardır: Flüt, klarnet, kaval, mey ve ney'dir (YÖK, 2018, s. 5-30). Eğitim içeriği kapsamında yedi dönem boyunca bireysel çalgı eğitimi bulunup sekizinci dönemde yer almamaktadır. Bununla birlikte bu programda yer almayan üflemeli çalgı eğitimleri de halihazırda verilmektedir. YÖK'ün Müzik Öğretmenliği Lisans Programı'nda yer alan üflemeli çalgı eğitim içerikleri aşağıda sunulmuştur:

2.4.1.1. Flüt Eğitimi

YÖK'ün Müzik Öğretmenliği Lisans Programı'nda yedi dönem bireysel çalgı eğitimi kapsamında flüt eğitimi yapılmaktadır. Batı Müziği Eğitimi kapsamında verilen flüt eğitiminin içeriği Ek-3'te verilmiştir. Müzik Öğretmenliği Anabilim Dallarında, Bireysel Çalgı Eğitimi dersleri kapsamında verilen Flüt eğitimi içeriği incelendiğinde şunlar görülmüştür:

- Flüt eğitimi başlangıç düzeyinden yorumculuk düzeyine kadar seviye seviye ilerlemektedir,
- Batı müziği çalgısı olan flüt eğitiminde Batı müziğinin tarihsel dönemlerinden eserler her sınıf düzeyinde icra edilmektedir,
- Bununla birlikte Ulusal çok sesli müzik eserleri de eğitim içeriğinde yer almaktadır.
- Müzik dönemlerine yönelik çalınan eserlerle birlikte bu dönemlerin özellikleri hakkında da bilgiler verilmektedir.

- Küçük etütlerden konçerto seviyesinde eserlere kadar icra edebilme kabiliyeti kazandırılmaktadır.
- Batı müziğiyle birlikte Türk müziğine yönelik ritim ve ezgi deşifreleri, makam dizileri de yer almaktadır.
- Oda müziği çalışmaları bulunmaktadır.
- Ortaöğretim programına uygun okul şarkılarını çalma bulunmaktadır.
- Bunların yanında sekizinci dönem ders içeriğinde bireysel çalgı dersi ve içeriği bulunmamaktadır.

2.4.1.2. Klarnet Eğitimi

YÖK'ün Müzik Öğretmenliği Lisans Programı'nda yedi dönem bireysel çalgı eğitimi kapsamında klarnet eğitimi yapılmaktadır. Batı Müziği Eğitimi kapsamında verilen klarnet eğitiminin içeriği Ek-3'te verilmiştir. Müzik Öğretmenliği Anabilim Dallarında, Bireysel Çalgı Eğitimi dersleri kapsamında verilen Klarnet eğitimi içeriği incelendiğinde şunlar görülmüştür:

- Klarnet eğitimi başlangıç düzeyi temel teknik ve becerilerden yorumculuk düzeyine kadar seviye seviye ilerlemektedir,
- Batı müziği çalgısı olan klarnet eğitiminde Batı müziğinin tarihsel dönemlerinden eserler her sınıf düzeyinde icra edilmektedir,
- Bununla birlikte Ulusal çok sesli müzik eserleri de eğitim içeriğinde yer almaktadır.
- Müzik dönemlerine yönelik çalınan eserlerle birlikte bu dönemlerin özellikleri hakkında da bilgiler verilmektedir.
- Küçük etütlerden konçerto seviyesinde eserlere kadar icra edebilme kabiliyeti kazandırılmaktadır.
- Batı müziğiyle birlikte Türk müziğine yönelik ritim ve ezgi deşifreleri, makam dizileri ve bu dizileri çalgı seviyesinde ulusal ve evrensel boyutta eserlerin icrası yer almaktadır.
- Oda müziği çalışmaları bulunmaktadır.
- Ortaöğretim programına uygun okul şarkılarını çalma bulunmaktadır.

- Bunların yanında sekizinci dönem ders içeriğinde bireysel çalgı dersi ve içeriği bulunmamaktadır.

2.4.1.3. Kaval Eğitimi

YÖK'ün Müzik Öğretmenliği Lisans Programı'nda yedi dönem bireysel çalgı eğitimi kapsamında kaval eğitimi yapılmaktadır. Türk Müziği Eğitimi kapsamında verilen kaval eğitiminin içeriği Ek-3'te verilmiştir. Müzik Öğretmenliği Anabilim Dallarında, Bireysel Çalgı Eğitimi dersleri kapsamında verilen Kaval eğitimi içeriği incelendiğinde şunlar görülmüştür:

- Kaval eğitimi başlangıç düzeyinden temel teknik ve davranışlardan yorumculuk düzeyine kadar seviye seviye ilerlemektedir,
- Dilsiz Kaval'ın genel teknik özelliklerini pekiştirme ve ses sahasını etkin olarak kullanılabilme.
- Makam dizilerini ve halk müziği türlerini uygulayabilme.
- Güneydoğu Anadolu, Doğu Anadolu ve Azerbaycan Bölgesi kırık ve uzun hava repertuarından eserler icra edebilme.
- Rumeli ve Marmara Bölgeleri, Doğu ve Batı Karadeniz bölgelerinin repertuarından eserlerin icrası.
- Ege Bölgesi, Akdeniz Bölgesi, İç Anadolu Bölgesi repertuarından eserlerin icrası. Bulgar/Makedon perde düzeninde eserlerin icrası yine aynı perde düzeninde Türk müziği repertuarı icrası, do ve re perdelerinde transpoze içerikleri bulunmaktadır.

2.4.1.4. Mey Eğitimi

YÖK'ün Müzik Öğretmenliği Lisans Programı'nda yedi dönem bireysel çalgı eğitimi kapsamında mey eğitimi yapılmaktadır. Türk Müziği Eğitimi kapsamında verilen mey eğitiminin içeriği Ek-3'te verilmiştir. Müzik Öğretmenliği Anabilim Dallarında, Bireysel Çalgı Eğitimi dersleri kapsamında verilen Mey eğitimi içeriği incelendiğinde şunlar görülmüştür:

- Mey eğitimi başlangıç düzeyi temel teknik ve davranışlardan yorumculuk düzeyine kademeli olarak ilerlemektedir.
- Mey'in genel teknik özelliklerini pekiştirerek ses sahasını genişletip çeşitli türlerdeki eserlerde kullanılabilme.
- Mey çalımında nefes çevirme tekniğini öğrenme, makam dizilerini ve halk müziği türlerini uygulayabilme.
- Makam dizilerini ve çeşitli yörelerin sözlü-sözsüz eserlerini icra edebilme.
- Farklı usul, tavır ve makamlarda çeşitli yörelerin sözlü-sözsüz eserlerini icra edebilme.
- Çeşitli tavırda, bölgede ve türde eserlerin icrası edebilme.
- Makam dizilerini ve çeşitli yörelerin sözlü-sözsüz eserlerini icra edebilme.
- Çeşitli tavırda, usulde, farklı makam dizilerinde, bölgede ve türde, sözlü-sözsüz eserleri icra edebilme. Alanında söz sahibi profesyonel icracılardan haberdar ve bilgi sahibi olma.

2.4.1.5. Ney Eğitimi

YÖK'ün Müzik Öğretmenliği Lisans Programı'nda yedi dönem bireysel çalgı eğitimi kapsamında ney eğitimi yapılmaktadır. Türk Müziği Eğitimi kapsamında verilen ney eğitiminin içeriği Ek-3'te verilmiştir. Müzik Öğretmenliği Anabilim Dallarında, Bireysel Çalgı Eğitimi dersleri kapsamında verilen Ney eğitimi içeriği incelendiğinde şunlar görülmüştür:

- Ney eğitimi başlangıç düzeyi temel teknik ve davranışlardan yorumculuk düzeyine kademeli olarak ilerler sırasıyla makamlar öğrenilir.
- Ney'in genel teknik özelliklerini pekiştirerek ses sahasını genişletip çeşitli türlerdeki eserlerde kullanılabilme becerisi kazanılır ve günümüz neyzenleri hakkında bilgiler edinme.
- Ney çalımında farklı formlar öğrenme, makam dizilerini ve halk müziği türlerini uygulayabilme.
- Çeşitli makamların uygulanması ve Mevlevi Müziği hakkında genel bilgi verilmesi.
- Farklı makamlarda çeşitli yörelerin sözlü-sözsüz eserlerini icra edebilme.

- Makam dizilerini ve sözlü-sözsüz eserlerini icra edebilme. Neyzenler tarihi hakkında bilgi edinme.
- Çeşitli tavırda, usulde, farklı makam dizilerinde, ileri düzey sözlü-sözsüz eserleri icra edebilme. Neyzenlerin hayatlarına yönelik çalışmalar yaparak eserleri icra edebilme.

BÖLÜM III

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde araştırmanın konusu ile ilgili olan tez ve makalelere yer verilmiştir.

Tunç'un (2010), "Müzik Öğretmenliği Anabilim Dallarında Uygulanan Armoni-Kontrpuan-Eşlik Derslerinde Piyanonun Kullanım Durumunun İncelenmesi" adlı çalışmada, Müzik Eğitim Fakültelerinde öğrenim görmekte olan müzik öğretmeni adaylarının Armoni, Kontrpuan ve eşlik gibi derslerinde öğrendikleri teorik bilgileri piyanoda kullanabilme becerilerini ölçmeyi amaçlamıştır. Bu kapsamda araştırmacı tarafından geliştirilen ölçme aracıyla öğrencilere testler uygulanmış ve öğrenci performansları puanlanarak yorumlanmıştır. Araştırma sonucunda öğrencilerin Armoni, Kontrpuan ve Eşlik derslerinin temeli olan piyanoyu kullanma durumunda güçlük çektikleri görülmüş ve bu sonuca yönelik önerilerde bulunulmuştur.

Akbel'in (2018), "Öğretim Elemanlarının Viyolonsel Eğitiminde Türk Müziğinin Kullanılma Durumuna ve Öğretim Yöntemlerine İlişkin Görüşleri" adlı çalışmasında, Türkiye'de Müzik Eğitim Fakültelerinin viyolonsel eğitiminde Türk Müziğini öğretim elemanlarının görüşleriyle öğrencilere nasıl aktarıldığını ve yöntemleri değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Araştırma nitel bir çalışma olup görüşme yöntemi kullanılarak yapılmıştır. Uzman görüşleri doğrultusunda ulaşılan sonuçlar, öğretmenin viyolonsel eğitiminde Türk Müziğini gerekli gördüğü noktada ve kendi ilgisi doğrultusunda verdiği, tampere sistemde ya da düzenleme çalışmalarına yer verildiği, öğrencilerin icra kısmında usul yapılarında zorlandığı, kaynak yetersizliği, öğretmenin niteliği, öğrenci temelli alt yapının yetersiz

oluşu, tonal eğitimde makamsal aralıkların eğitiminin birlikte olamaması sonuçlarına ulaşmıştır.

Lehimler'in (2015), "Müzik Öğretmenlerinin Derslerinde Ana Çalgılarını Kullanma Durumlarının İncelenmesi" adlı çalışmasında, Müzik öğretmenlerinin müzik derslerinde bireysel çalgılarını öğretmen görüşleriyle kullanım sıklıklarını belirlemektir. Araştırmanın çalışma grubu Türkiye'de görev yapmakta olan 270 müzik öğretmeni tarafından oluşmaktadır. Müzik öğretmenlerinin müzik derslerinde bireysel çalgılarını öğretmen görüşleriyle bireysel çalgıların kullanım sıklıklarını ve bireysel çalgıların kullanımı hakkındaki düşüncelerini belirlemek amacıyla 18 soruluk bir anket uygulanmıştır. Anket sonuçlarına göre okullarda teknik ve fiziksel koşulların, ders saatlerinin yetersizliği, çalgıların ergonomik ve satın almaya yönelik sorunların olması, müzik öğretmenlerinin aldıkları eğitimle mezun olduktan sonraki meslek hayatlarında karşılaştıkları eğitim ortamının ötüşmemesi gibi sebepler doğrultusunda bireysel çalgılarını müzik derslerinde yeterince kullanmadıkları tespit edilmiştir.

Koca'nın (2018), "Sınıf Öğretmeni Adaylarının Müzik Öğretim Materyallerinin Kullanım Durumları" adlı çalışmasında, sınıf öğretmenlerinin müzik dersinde müziksel materyalleri kullanma durumları ve yeterliklerini belirlemek amacıyla Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı'nda 2016-2017 eğitim öğretim yılı bahar yarıyılında öğrenim gören ve müzik öğretimi dersini alan 54 öğretmen adayından oluşmaktadır. Araştırma gözlem formu kullanılarak ders anlatım sürecinde çekilen video kayıtların değerlendirilmesiyle gerçekleştirilmiştir. Araştırma en çok "bilgisayar" ve "projeksiyon" materyallerinin kullanıldığı, en az kullanılan ise çalgılar, powerpoint, v.b olduğu görülmüş bulgulara ilişkin önerilerde bulunulmuştur.

Zeydan'nın (2019), "Türkiye'de Müzik Eğitimi Anabilim Dallarından Bireysel Çalgı Keman Eğitimi Mezunu Olan Müzik Öğretmenlerinin Çalgılarını Derslerinde Kullanma Durumları (Van İli Örneği)" adlı çalışmasında, bireysel çalgısı keman olan, Van ilinde görev yapan müzik öğretmenlerinin derslerinde bireysel çalgısı kemanı ne sıklıkla kullandıklarını ve aldıkları eğitimin müzik derslerinde kullanma durumları incelenmiştir. Görüşme yöntemiyle yapılan çalışmada katılımcıların derslerinde bireysel çalgılarına göre daha çok org, bağlama, gitar, blok flüt, kullanmayı tercih ettikleri görülmüştür. Keman eğitimlerinde çaldıkları etüt ve eserlerin derslerine yansımadığını, çalgılarını daha çok derste dikkat çekmek, çalgıyı

anlatmak ve solo çalmak amacıyla kullandıkları gözlemlenmiştir. Türk Halk Müziği ve Türk Sanat müziğinin, keman eğitimindeki yerinin yetersizliği sonuçlarına ulaşılmış bu sonuçlara göre öneriler yapılmıştır.

Ece (2002), tarafından “Çağdaş Türk Bestecilerinin Viyola Eserleri ve Bu Eserlerin Mesleki Müzik Eğitimi Veren Kurumlardaki Viyola Eğitimcileri Tarafından Tanınma, Eğitim Amaçlı Kullanılma ve Kullanılmama Durumları” isimli makalesinde, mesleki müzik eğitimi veren kurumlardaki viyola eğitimcilerinin Türk bestecilerinin viyola eserlerinin tanıyıp tanınmadıklarını, viyola eğitiminde kullanma durumlarını; kullanıp kullanmamasını ortaya çıkararak belirlenmiş parçaları viyola eğitiminde uygulanabilmesi ve katkı sağlanması amaçlanmıştır. Verilerin analizi sonucunda Türk bestecilerin viyola eğitimcileri tarafından az tanındığının ve viyola eğitiminde yaygın kullanılmadığı saptanmıştır.

Kibici'nin (2014) “Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi A.B. Dallarında Çalıştırılan Viyola Eserlerinin Lisans Düzeyinde Kullanım Durumlarının İncelenmesi” isimli tezinde; Eğitim Fakültelerinin Müzik Öğretmenliği bölümündeki viyola eğitiminde kullanılan eserlerin lisans düzeylerindeki kullanım durumunu belirlemek ve öğretim elemanlarının viyola öğretimi hakkındaki görüş öğrenmektir. Bu çalışmada betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Genel anlamda viyola eğitimcileri Güzel Sanatlar Liselerindeki öğrencilerin teknik olarak yetersiz bir eğitim aldıklarını, öğretim elemanının aldıkları eğitimin büyük önem taşıdığı fakat lisans seviyesinde ortak programın olmadığı, öğrencilerin düzeyine göre eserlerin seçilmesi gerektiği belirtilmiştir.

BÖLÜM IV

YÖNTEM

4.1. Araştırmanın Deseni

Nicel bir araştırma olan bu çalışmada genel tarama modeli kullanılmıştır. Genel tarama modellerinde “...evren hakkında genel bir yargıya varmak amacı ile evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup, örnek ya da örneklem üzerinde...” tarama yapılır. Taramalar tekil veya ilişkisel olarak yapılabilir (Karasar, 2018, s. 111). Lehimler’e (2015) ait geçerlik/güvenilirliği sağlanan iki şıklı ve beşli likert ölçekli sorulardan oluşan anket araştırmacı tarafından anket uyarlama yöntemiyle uyarlanmış ve iki uzman görüşü alındıktan sonra örneklem olarak ulaşılabilen, bireysel çalgısı üflemeli olan 32 müzik öğretmenine uygulanmıştır. Elde edilen veriler SPSS Statistics 20 programına girilip, frekans ve yüzdeleri hesaplanarak tablo ve grafikleri oluşturulmuştur. Daha sonra bu tablo ve grafikler betimsel olarak yorumlanmıştır.

4.2. Çalışma Grubu

Mesleki müzik eğitimi veren kurumlardan mezun olmuş bireysel çalgısı üflemeli çalgı olan müzik öğretmenlerinin, müzik derslerinde çalgılarını kullanım durumlarının tespit edilmesi için Ankara ilinde MEB’de görev yapan müzik öğretmenlerinin, müzik derslerinde çalgılarını kullanım durumunu incelemek amacıyla yapılan bu araştırmanın çalışma grubunun demografik verileri Tablo 4.1.’de verilmiştir:

Tablo 4. 1.

Demografik Veriler

		Frekans	Yüzde
Cinsiyet	Erkek	10	31%
	Kadın	22	69%
Eğitim Durumu	Lisans	15	47%
	Yüksek Lisans	13	41%
	Doktora	4	13%
Mesleki Deneyim	1-3 Yıl	10	31%
	3-6 Yıl	8	25%
	6-10 Yıl	9	28%
	11 Yıl ve Üzeri	5	16%
Görev Yaptığı Okul Türü	İlkokul	4	13%
	Ortaokul	11	34%
	Lise	3	9%
	Hepsi	14	44%
Kaç Yıldır Çalgı Çaldığı	10-15 Yıl	20	63%
	16-20 Yıl	9	28%
	21 ve Üzeri	3	9%
Bireysel Çalgısı	Flüt	18	56%
	Obua	1	3%
	Klarinet	6	19%
	Saksafon	2	6%
	Kornet	1	3%
	Ney	2	6%
	Mey	1	3%
Eğitimi Aldığı Müzik Türü	Türk Müziği	3	9%
	Batı Müziği	29	91%
Bireysel Çalgı Dışında Kullanılan Çalgılar	Sadece Piyano	11	34%
	Melodika, Piyano, Gitar, Blok Flüt, Bağlama	8	25%
	Piyano, Gitar- Ukulele, Orff Çalgıları	5	16%
	Piyano, Gitar, Bağlama, Vurmalı Çalgılar	3	9%
	Org, Blok Flüt	2	6%
	Gitar- Ukulele	1	3%
	Piyano, Gitar	1	3%
	Piyano, Bağlama, Vurmalı Çalgılar	1	3%
	Piyano	8	25%
	Bütün Çalgılar	5	16%
	Blok Flüt, Melodika,	5	16%
	Flüt, Piyano, Gitar	8	25%
Çalıştığı Kurumda Hangi Çalgıların Çalınmasına Elverişli	Piyano, Keman,		
	Gitar	3	9%
	Piyano, Gitar	2	6%
	Gitar	1	3%

Katılımcıların demografik verilerine bakılacak olursa: 31%'i erkek, 69%'u ise kadındır. Eğitim durumlarına bakılacak olursa 47%'nin lisans, 41%'inin yüksek lisans, 13%'ünün ise doktora mezunudur. Mesleki deneyim süreleri incelendiğinde 31%'inin 1-3 Yıl, 25%'inin 3-6 Yıl, 28%'inin 6-10 Yıl, 16%'sının 11 Yıl ve Üzeri olduğu görülmektedir. Görev yaptığı okul türlerine bakıldığında, 13%'ünün ilkokul, 34%'ünün ortaokul, 9%'unun lise, 44%'ünün hepsi olduğu görülmektedir. Kaç yıldır çalgı çaldıklarına bakıldığında, 63%'ünün 10-15 yıl, 28%'inin 16-20 yıl, 9%'unun 21 yıl ve üzeri olduğu görülmektedir.

Bireysel Çalgıları incelendiğinde, 56%'sının flüt, 19%'sının klarnet, 6%'sının saksafon, 6%'sının ney, 3%'ünün obua, 3%'ünün kornet, 3%'ünün mey olduğu görülmektedir.

Eğitimi aldığı müzik türüne bakıldığında 91%'i Batı Müziği, 9%'u Türk Müziği eğitimi almıştır. Bireysel çalgı dışında kullanılan çalgılara bakıldığında 34%'u sadece piyano, 25%'i melodika, piyano, gitar, blok flüt, bağlama, 16%'sı piyano, gitar-ukulele, orff çalgıları, 9%'u piyano, gitar, bağlama, vürmelî çalgılar, 6%'sı org, blok flüt, 3%'ü gitar-ukulele, 3%'ü piyano, gitar, 3%'ü piyano, bağlama, vürmelî çalgılardır.

Çalıştığı kurumda hangi çalgıların çalınmasına elverişli oluşu sorusuna verilen yanıtlar incelendiğinde, 25%'inin piyano, 25%'inin flüt, piyano, gitar, 16%'sı bütün çalgılar, 16%'sı blok flüt, melodika, 9%'unun piyano, keman, gitar, 6%'sının piyano, gitar, 3%'ünün gitar yanıtlarını verdiği görülmektedir.

4.3. Verilerin Toplanması

Mesleki müzik eğitimi veren kurumlardan mezun olmuş bireysel çalgısı üflemeli çalgı olan müzik öğretmenlerinin, müzik derslerinde çalgılarını kullanım durumlarının tespit edilmesi için anket uygulanmıştır. Anket Google Forms yardımıyla oluşturulmuş ve araştırmacılara mail yoluyla ulaştırılmıştır. Ayrıca katılımcılara tek tek ulaşarak anket verileri teyit edilmiştir.

BÖLÜM V

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde araştırmanın bulgu ve yorumlarına alt problemler çerçevesinde yer verilmiştir.

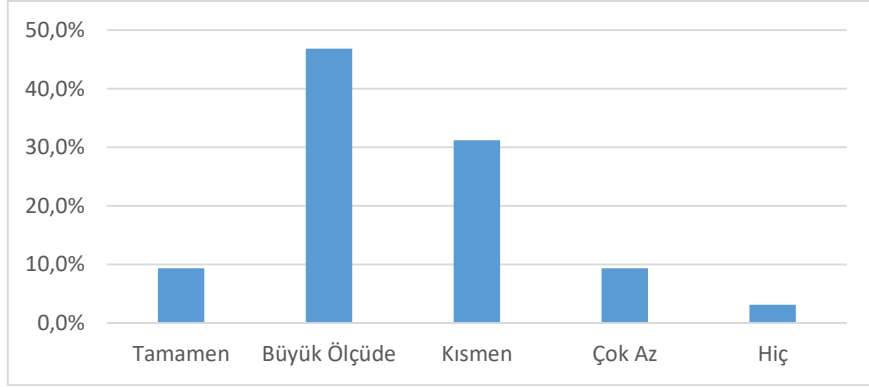
5.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

“Üflemeli çalgı eğitimi almış müzik öğretmenlerinin müzik dersleri kapsamında şarkılara ana çalgıları ile eşlik durumları nasıldır?” alt problemine yönelik yapılan ankette likert ölçekli sorulardan: “Derslerde şarkılara ana çalgım ile eşlik ederim.”, “Derslerde ana çalgımı sıklıkla kullanırım.”, “Ana çalgımla çocuk şarkıları dağarcığına eşlik ederim” soruları solmuştur. Elde edilen veriler aşağıda tablolaştırılarak yorumlanmıştır.

Tablo 5. 1.

Derslerde Şarkılara Ana Çalgım ile Eşlik Ederim

Cevap	Frekans	Yüzde
Tamamen	3	9,4%
Büyük Ölçüde	15	46,9%
Kısmen	10	31,3%
Çok Az	3	9,4%
Hiç	1	3,1%

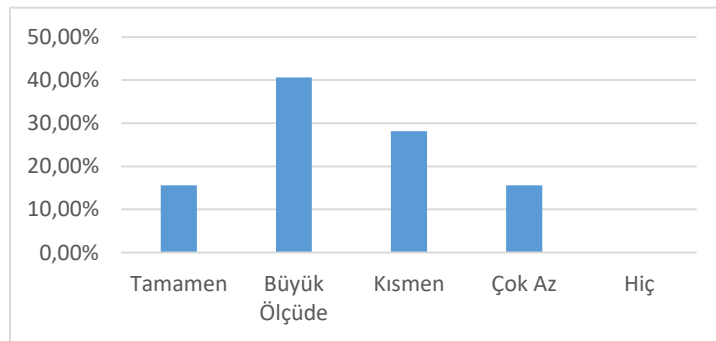
Şekil 5. 1. Derslerde şarkılara ana çalgım ile eşlik ederim

Tabloda ve grafikte görüldüğü üzere katılımcıların 46,9%'u derslerde şarkılara ana çalgılarıyla büyük ölçüde eşlik ettiklerini, 31,3%'u ise kısmen ana çalgılarıyla eşlik ettiklerini belirtmişlerdir. 9,4%'lük iki kesim ise tamamen ve çok az cevaplarını vermişlerdir. Tabloda dikkat çeken bir diğer unsur ise 3,1%'lik oranda ana çalgının hiç kullanılmadığı cevabı bulunmakla birlikte bu cevabın yalnızca bir katılımcıya ait olduğu görülmüştür. Bu cevap incelendiğinde katılımcının derslerde bireysel çalgısı yerine; melodika, piyano, gitar, blok flüt, bağlama çalgılarıyla eşlik etmeyi tercih ettiği görülmüştür.

Tablo 5. 2.

Derslerde Ana Çalgımı Sıklıkla Kullanırım

Cevap	Frekans	Yüzde
Tamamen	5	15,63%
Büyük Ölçüde	13	40,63%
Kısmen	9	28,13%
Çok Az	5	15,63%
Hiç	-	0%

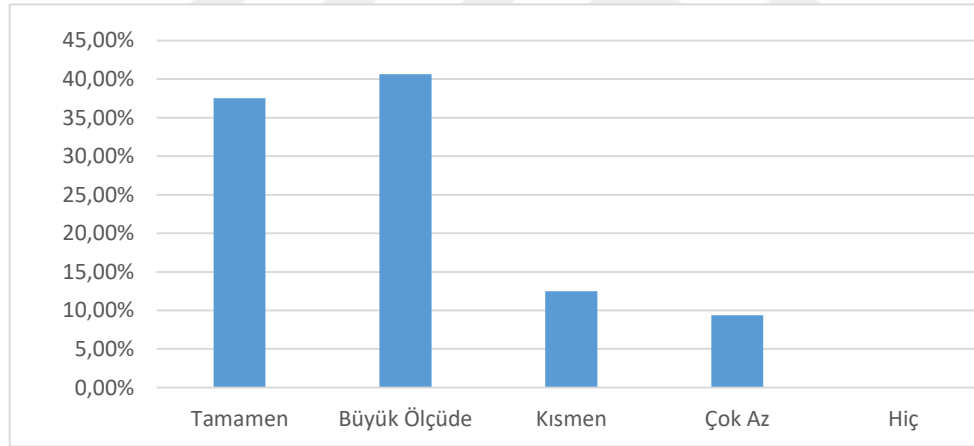
Şekil 5. 2. Derslerde ana çalgımı sıklıkla kullanırım

Tabloda ve grafikte görüldüğü üzere katılımcıların 40,63%'ü derslerde ana çalgılarını büyük ölçüde kullandıklarını, 28,13%'ü ise kısmen ana çalgılarını kullandıklarını belirtmişlerdir. 15,63%'lük iki kesim ise tamamen ve çok az cevaplarını vermişlerdir. Tabloda katılımcılar tarafından hiç cevabının yanıtlanmadığı görülmüştür. Katılımcılar arasında bireysel çalgıları flüt, obua, klarnet, saksafon, kornet, ney ve mey olanlar bulunduğu göz önünde alındığında birbirinden çok farklı çalgıların dahi derslerde kullanıldığı görülmüştür.

Tablo 5. 3.

Ana Çalgıyla Çocuk Şarkıları Dağarcığına Eşlik Ederim

Cevap	Frekans	Yüzde
Tamamen	12	37,50%
Büyük Ölçüde	13	40,63%
Kısmen	4	12,50%
Çok Az	3	9,38%
Hiç	-	0%

Şekil 5. 3. Ana çalgıyla çocuk şarkıları dağarcığına eşlik ederim

Tabloda ve grafikte görüldüğü üzere katılımcıların 40,63%'ü derslerde ana çalgılarıyla çocuk şarkıları dağarcığına büyük ölçüde eşlik ettikleri, 37,50%'si ise tamamen ana çalgılarıyla çocuk şarkıları dağarcığına eşlik ettiklerini belirtmişlerdir. 12,50%'lik kısım ise kısmen cevaplarını vermiştir. 9,38%'lik kısım derslerde ana çalgılarıyla çocuk şarkıları dağarcığına çok az eşlik ettikleri yanıtını verirken, katılımcılar tarafından hiç seçeneğinin yanıtlanmadığı görülmüştür. Katılımcıların çalgı çeşitliliğine rağmen bütün üflemeli

algılarla ocuk arkılarına eşlik edildiği görülmektedir. Katılımcılardan ana çalgısını derslerinde kullanmayan bulunmamaktadır.

Sonuç olarak üflemeli çalgıların şarkılara eşlik durumuna bakılırsa, Türk Müziği ve Batı Müziği algıları farketmeksizin şarkılara ana çalgılarla eşlikler yapıldığı fakat bazı katılımcılarca bireysel algısının yanında diğer eşlikli algıları da derslerinde kullandıkları görülmüştür. Bireysel flemeli çalgısını derslerinde kullanmayan bulunmamaktadır.

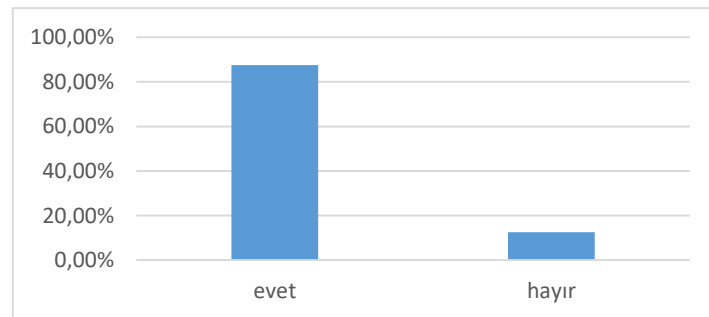
5.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

“flemeli çalgı eğitimi almış müzik ğretmenlerinin şarkılara ana çalgılarıyla eşlik etmelerinin ders içi hakimiyetine etkileri nelerdir?” alt problemine yönelik yapılan iki seçenekli ankette: “arkılara çalgılarınızla eşlik etmeniz ders içi hakimiyeti olumlu yönde etkilediğini düşünüyor musunuz?”, “arkılara Çalgınızla eşlik ederken sözlü eşlik edememek ders yönetiminizde sorun teşkil eder mi?”, “Derslerde ana çalgınızı kullanmanızın öğrencilerin dikkatini çekmede etkili olduğunu düşünüyor musunuz?” soruları solmuştur. Elde edilen veriler aşağıda tablolastırılarak yorumlanmıştır.

Tablo 5. 4.

arkılara algılarınızla Eşlik Etmeniz Ders İçi Hakimiyeti Olumlu Yönde Etkilediğini Düşünüyor musunuz?

Cevap	Frekans	Yüzde
Evet	28	87,50%
Hayır	4	12,50%

şekil 5. 4. arkılara algılarınızla eşlik etmeniz ders içi hakimiyeti olumlu yönde etkilediğini düşünüyor musunuz?

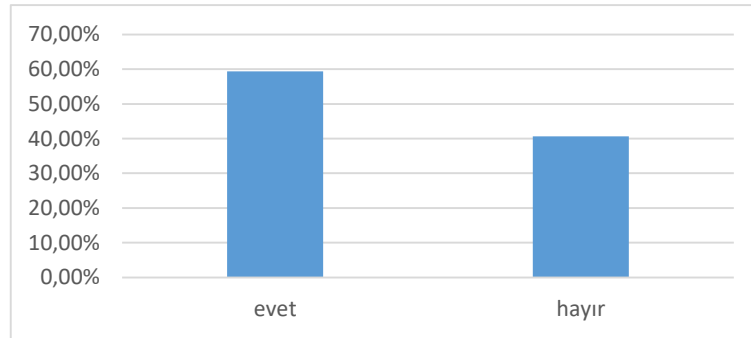
Tabloda ve grafikte görüldüğü üzere katılımcıların 87,50%'sinin şarkılara çalgılarıyla eşlik etmelerinin ders içi hakimiyetini olumlu yönde etkilediğini belirtirken, 12,50%'sinin şarkılara çalgılarıyla eşlik etmelerinin ders içi hakimiyetini olumlu yönde etkilemediğini belirtmişlerdir.

Bu cevaplar incelendiğinde 12,50% katılımcılardan şarkılara çalgılarıyla eşlik etmelerinin ders içi hakimiyetini olumsuz etkilediğini belirten katılımcıların, “Okul çalgılarını (gitar, bağlama, blok flüt) ana çalgımdan daha çok kullanıyorum.” sorusuna, iki katılımcı tamamen, diğer iki katılımcı ise büyük ölçüde yanıtlarını verdikleri görülmüştür. Bu ifadelerden yola çıkılarak 12,50% katılımcının, şarkılara bireysel çalgılarıyla eşlik etmelerinin ders içi hakimiyetini olumsuz yönde etkilediğini düşündükleri için okul çalgılarını tercih ettikleri düşünülmektedir.

Tablo 5. 5.

Şarkılara Çalgınızla Eşlik Ederken Sözlü Eşlik Edememek Ders Yönetiminizde Sorun Teşkil Eder mi?

Cevap	Frekans	Yüzde
Evet	19	59,38%
Hayır	13	40,63%

Şekil 5. 5. Şarkılara çalgınızla eşlik ederken sözlü eşlik edememek ders yönetiminizde sorun teşkil eder mi?

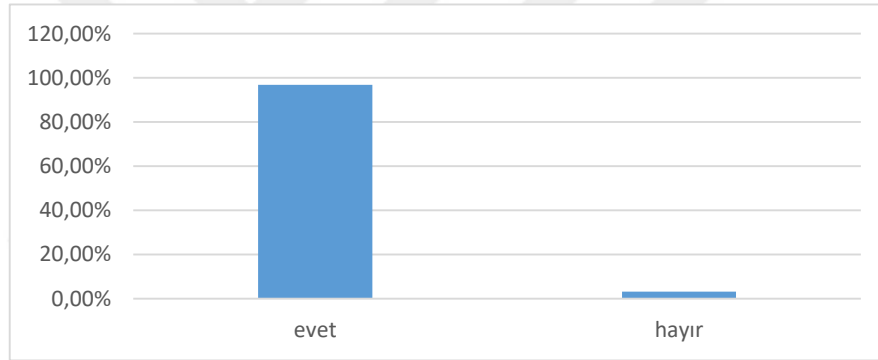
Tabloda ve grafikte görüldüğü üzere katılımcıların 59,38%'nin şarkılara çalgılarıyla eşlik ederken sözlü eşlik edememelerinin ders yönetiminde sorun teşkil ettiğini, katılımcıların 40,63%'nün şarkılara çalgılarıyla eşlik ederken sözlü eşlik edememelerinin ders yönetiminde sorun teşkil etmediğini belirtmişlerdir.

Şarkılara çalgılarıyla eşlik ederken sözlü eşlik edememelerinin ders yönetiminde sorun teşkil ettiğini ifade eden 59,38% katılımcıların tamamı, şarkılara çalgılarıyla eşlik etmelerinin ders içi hakimiyetini olumlu yönde etkilediğini belirtmiştir. Bu ifadelerden yola çıkılarak katılımcıların bireysel çalgılarının ders içi hakimiyetlerini olumlu yönde etkilediği fakat sözlü eşlik edememelerinin ders yönetiminde sorun teşkil ettiği görülmektedir.

Tablo 5. 6.

Derslerde Ana Çalgınızı Kullanmanızın Öğrencilerin Dikkatini Çekmede Etkili Olduğunu Düşünüyor musunuz?

Cevap	Frekans	Yüzde
Evet	31	96,88%
Hayır	1	3,13%

Şekil 5. 6. Derslerde ana çalgınızı kullanmanızın öğrencilerin dikkatini çekmede etkili olduğunu düşünüyor musunuz?

Tabloda ve grafikte görüldüğü üzere katılımcıların neredeyse tamamı olan 96,88%'lik kısmı, derslerde ana çalgılarını kullanmalarının öğrencilerin dikkatini çekmede etkili olduğunu düşünmektedir. Tabloda dikkat çeken bir diğer unsur ise 3,13%'nün derslerde ana çalgısını kullanmalarının öğrencilerin dikkatini çekmede etkili olduğunu düşünmemektedir. Bu katılımcının, “Müzik derslerinde ana çalgımı sıkça kullandığımda öğrencilerin üflemeli çalgılara karşı ilgi ve merakının arttığını gözlemlerim.” sorusuna da “kısmen” yanıtını verdiği görülmüştür. Bu ifadelerden yola çıkılarak öğretmenlerin neredeyse tamamı ana çalgılarını kullanmalarının öğrencilerin dikkatini çekmede etkili olduğunu düşündükleri görülmektedir.

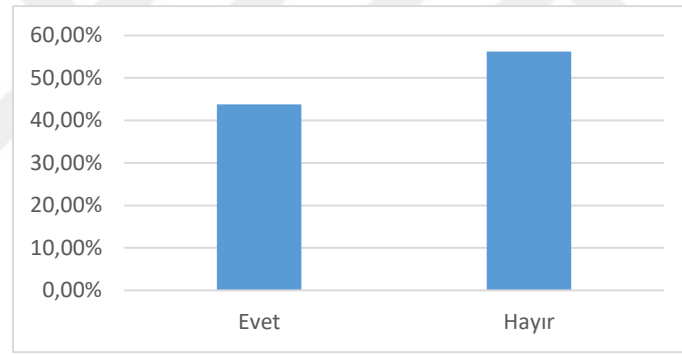
5.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

“Üflemeli çalgı eğitimi almış müzik öğretmenlerinin müzik dersleri kapsamında eşlik ettiği müzik türlerine göre çalgılarını kullanım durumları nasıldır?” alt problemine yönelik yapılan ankette: iki seçenekli “Çalgınızla eşlik ettiğiniz müzik türlerine göre farklı problemlerle karşılaşılıyor musunuz?” sorusu ve likert ölçekli “Ana çalgımla makamsal ezgilerde olan şarkılara eşlik ederim”, “Ana çalgımla öğrencilerimin ilgi duyduğu müzik türlerine eşlik ederim” soruları sorulmuştur. Elde edilen veriler aşağıda tablolastırılarak yorumlanmıştır.

Tablo 5. 7.

Çalgınızla Eşlik Ettiğiniz Müzik Türlerine Göre Farklı Problemlerle Karşılaşıyor musunuz?

Cevap	Frekans	Yüzde
Evet	14	43,75%
Hayır	18	56,25%

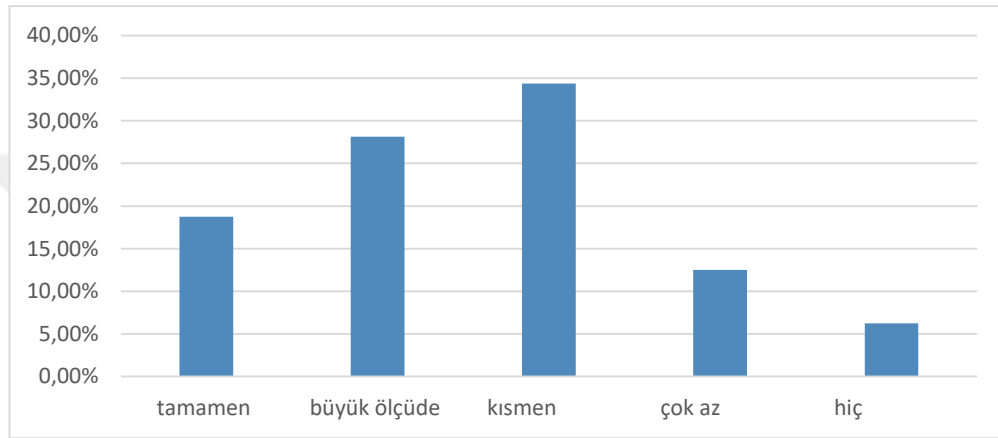
Şekil 5. 7. Çalgınızla eşlik ettiğiniz müzik türlerine göre farklı problemlerle karşılaşıyor musunuz?

Tabloda ve grafikte görüldüğü üzere katılımcıların 56,25%'i çalgısıyla eşlik ettiği müzik türlerine göre farklı problemlerle karşılaştığını, 43,75%'i ise müzik türlerine göre farklı problemlerle karşılaşmadığını belirtmiştir. Müzik türlerine göre farklı problemlerle karşılaşan katılımcıların tamamının Klasik Batı Müziği eğitimi almış olması dikkat çekmektedir.

Tablo 5. 8.

Ana Çalgıyla Makamsal Ezgilerde Olan Şarkılara Eşlik Ederim

Cevap	Frekans	Yüzde
Tamamen	6	18,75%
Büyük Ölçüde	9	28,13%
Kısmen	11	34,38%
Çok Az	4	12,50%
Hiç	2	6,25%

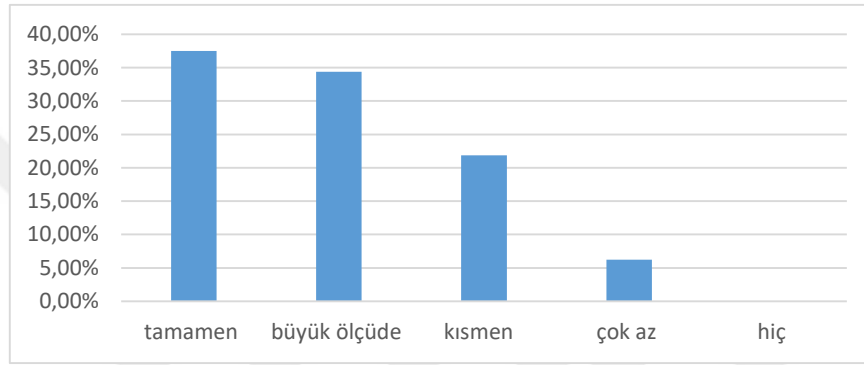
Şekil 5. 8. Ana çalgıyla makamsal ezgilerde olan şarkılara eşlik ederim

Tabloda ve grafikte görüldüğü üzere katılımcıların 34,38%'inin ana çalgısıyla makamsal ezgilerde olan şarkılara kısmen eşlik ettiği, 28,13%'ünün büyük ölçüde eşlik ettiğini, 18,75%'inin tamamen, 12,50%'sinin çok az, 6,25%'inin ise hiç eşlik etmediği sonucuna ulaşılmıştır. Hiç cevabını veren katılımcıların bireysel çalgılarının obua ve saksafon olduğu görülmüştür. Bu çalgıların makamsal müzik çalmaya müsait olmadığından ötürü kullanılmadığı düşünülmektedir. Bununla birlikte çok az cevabını veren 12,50% oranındaki katılımcıların flüt çaldığı buna rağmen makamsal ezgilerde olan şarkılara eşlik edebildikleri sonucuna varılmıştır.

Tablo 5. 9.

Ana Çalgıyla Öğrencilerimin İlgi Duyduğu Müzik Türlerine Eşlik Ederim

Cevap	Frekans	Yüzde
Tamamen	12	37,50%
Büyük Ölçüde	11	34,38%
Kısmen	7	21,88%
Çok Az	2	6,25%
Hiç	-	0%

Şekil 5. 9. Ana çalgıyla öğrencilerimin ilgi duyduğu müzik türlerine eşlik ederim

Tabloda ve grafikte görüldüğü üzere katılımcıların 37,50%'sinin ana çalgısıyla öğrencilerin ilgi duyduğu müzik türlerine tamamen eşlik ettiğini, 34,38%'nin büyük ölçüde, 21,88%'nin kısmen, 6,25%'nin çok az eşlik ettiği sonuca ulaşılmıştır. Katılımcıların büyük oranda ana çalgısıyla öğrencilerin ilgi duyduğu müzik türlerine eşlik ettiği görülürken hiç yanıtına rastlanmamıştır. Müzik öğretmenlerinin, öğrencilerin ilgi duydukları müzik türlerine eşlik etmekte ılımlı ve öğrenci merkezli bir yaklaşım sergiledikleri görülmüştür.

Müzik öğretmenlerinden Batı Müziği üflemeli çalgı çalanların makamsal ezgilere eşlik etmekte zorluk çektikleri görülmüştür. Bunun yanında farklı müzik türlerine bireysel çalgılarla eşlik etme durumunda da problemlerle karşılaşılsa da buna rağmen öğretmenlerin eşlik etmeye çalıştıkları görülmüştür.

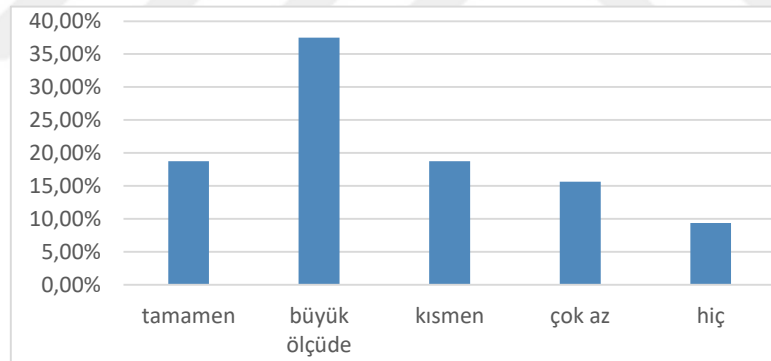
5.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

“Üflemeli çalgı eğitimi almış müzik öğretmenlerinin müzik dersleri kapsamında şarkılara ana çalgıları dışında diğer çalgılarla eşlik durumları nasıldır?” alt problemine yönelik yapılan ankette likert ölçekli sorulardan: “Okul çalgılarını (gitar, bağlama, blok flüt) ana çalgımdan daha çok kullanıyorum.”, “Ders içinde ana çalgımı eşlik enstrümanlarına göre daha az kullanmam çalgıma karşı ilgimin ve hakimiyetimin azalmasına sebep olur.” soruları solmuştur. Elde edilen veriler aşağıda tablolaştırılarak yorumlanmıştır.

Tablo 5. 10.

Okul Çalgılarını (Gitar, Bağlama, Blok Flüt) Ana Çalgımdan Daha Çok Kullanıyorum

Cevap	Frekans	Yüzde
Tamamen	6	18,75%
Büyük Ölçüde	12	37,50%
Kısmen	6	18,75%
Çok Az	5	15,63%
Hiç	3	9,38%

Şekil 5. 10. Okul çalgılarını (gitar, bağlama, blok flüt) ana çalgımdan daha çok kullanıyorum

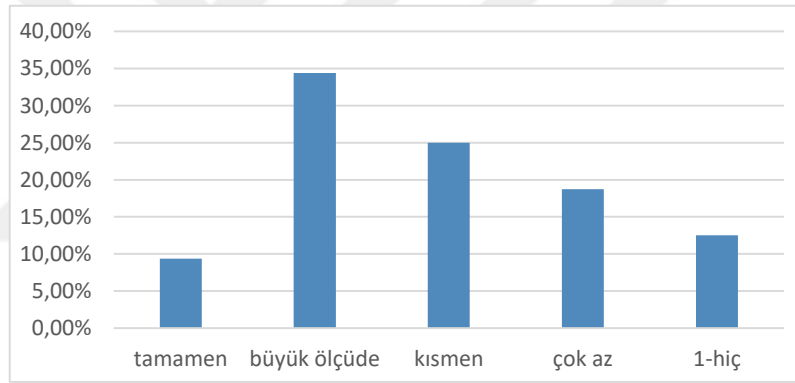
Tabloda ve grafikte görüldüğü üzere katılımcıların 37,50%'sinin büyük ölçüde okul çalgılarını (gitar, bağlama, blok flüt) ana çalgısından daha çok kullandığı, 18,75%'inin tamamen ve kısmen, 15,63%'ünün çok az ve 9,38%'nin hiç yanıtlarını verdiği görülmüştür. Müzik öğretmenlerinin okul çalgılarını ana çalgısına göre daha çok kullanırım sorusunun yanıtları incelendiğinde büyük ölçüde ve tamamen yanıtlarının oranının diğer yanıtlara bakıldığında anlamlı bir fark olduğu göze çarpmaktadır. Bu ifadelerden yola çıkarak

öğretmenlerin müzik derslerinde okul çalgılarını ana çalgısından daha çok kullandığı, bunun yanında ana çalgılarının okul çalgılarından daha çok kullanıldığı yanıtlarının da belli oranda olduğu görülmektedir.

Tablo 5. 11.

Ders İçinde Ana Çalgımı Eşlik Enstrümanlarına Göre Daha Az Kullanmam Çalgıma Karşı İlgimin ve Hakimiyetimin Azalmasına Sebep Olur

Cevap	Frekans	Yüzde
Tamamen	3	9,38%
Büyük Ölçüde	11	34,38%
Kısmen	8	25,00%
Çok Az	6	18,75%
Hiç	4	12,50%

Şekil 5. 11. Ders içinde ana çalgımı eşlik enstrümanlarına göre daha az kullanmam çalgıma karşı ilgimin ve hakimiyetimin azalmasına sebep olur

Tabloda ve grafikte görüldüğü üzere, ders içinde ana çalgımı eşlik enstrümanlarına göre daha az kullanmam çalgıma karşı ilgimin ve hakimiyetimin azalmasına sebep olur sorusunu katılımcıların 34,38%'nin büyük ölçüde yanıtladığı, 25,00%'nin kısmen, 18,75%'nin çok az, 12,50%'sinin hiç cevabını verdiği görülürken 9,38%'nin tamamen cevabını verdiği görülmüştür.

Bu ifadelerden yola çıkılarak katılımcıların bireysel çalgılarını eşlik enstrümanlarına göre daha az kullanmalarının büyük oranda çalgılarına karşı ilgi ve hakimiyetlerinin azalmasına sebep olduğu yönüyle, 25%'lik kısmen yanıtı bu oranların içinde dikkat çekmektedir.

Müzik öğretmenlerinin müzik derslerinde okul çalgılarını ana çalgısından daha çok kullandığı görülmüştür. Bunun yanında çalgılarını eşlik enstrümanlarına göre daha az kullanmalarının büyük oranda çalgılarına karşı ilgi ve hakimiyetlerinin azalmasına sebep olduğu görülmektedir.

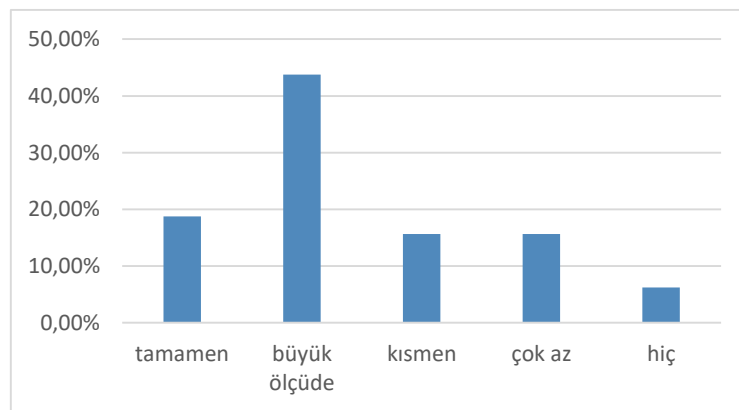
5.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

“Üflemeli çalgı eğitimi almış müzik öğretmenlerinin müzik dersleri kapsamında görev yaptığı kademeye göre (ilkokul, ortaokul, lise) ana çalgısını kullanma durumları nasıldır?” alt problemine yönelik yapılan ankette likert ölçekli sorulardan: “Görev yaptığım kademeye göre (ilkokul, ortaokul, lise) ana çalgımı kullanma sıklığım değişkenlik gösterir.”, “Ana çalgımı ilkokul müzik derslerinde sıklıkla kullanırım”, “Ana çalgımı ortaokul müzik derslerinde sıklıkla kullanırım.”, “Ana çalgımı lise müzik derslerinde sıklıkla kullanırım” soruları solmuştur. Elde edilen veriler aşağıda tablolaştırılarak yorumlanmıştır.

Tablo 5. 12.

Görev Yaptığım Kademeye Göre (İlkokul, Ortaokul, Lise) Ana Çalgımı Kullanma Sıklığım Değişkenlik Gösterir

Cevap	Frekans	Yüzde
Tamamen	6	18,75%
Büyük Ölçüde	14	43,75%
Kısmen	5	15,63%
Çok Az	5	15,63%
Hiç	2	6,25%

Şekil 5. 12. Görev yaptığım kademeye göre (ilkokul, ortaokul, lise) ana çalgımı kullanma sıklığım değişkenlik gösterir

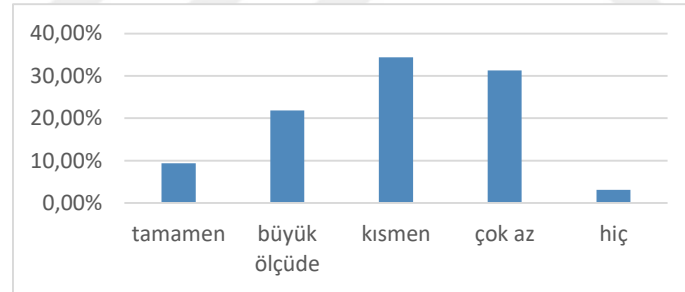
Tabloda ve grafikte görüldüğü üzere, katılımcıların anlamlı bir çoğunluğu 43,75%'inin görev yaptığı kademeye göre (ilkokul, ortaokul, lise) ana çalgısını kullanma sıklığının değişkenlik gösterdiğini, 18,75%'nin tamamen kullanma sıklığının değişkenlik gösterdiğini, 15,63%'ü kısmen ve çok az yanıtlarını verirken, 6,25%'lik kısmı hiç olarak yanıtlamıştır.

Katılımcıların görev yaptığı kademeye göre ana çalgısını kullanma sıklığının değişkenlik gösterdiğine büyük ölçüde ve tamamen yanıtlarından ulaşıldığı, bunu yanında katılanların büyük bir çoğunluğunun bireysel çalgısını lise kademesinde kullanmayı tercih ettiği görülmektedir.

Tablo 5. 13.

Ana Çalgımı İlkokul Müzik Derslerinde Sıklıkla Kullanırım

Cevap	Frekans	Yüzde
Tamamen	3	9,38%
Büyük Ölçüde	7	21,88%
Kısmen	11	34,38%
Çok Az	10	31,25%
Hiç	1	3,13%

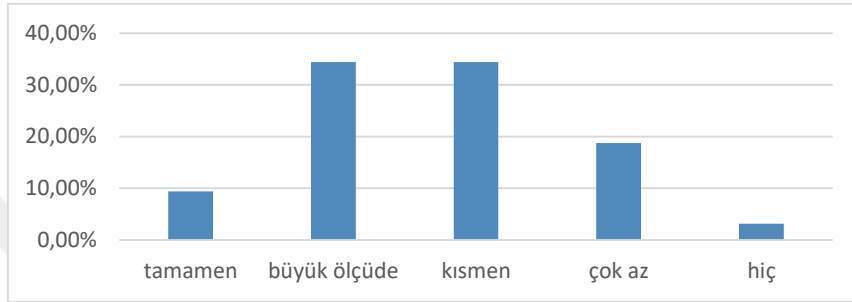
Şekil 5. 13. Ana çalgımı ilköğretim müzik derslerinde sıklıkla kullanırım.

Tabloda ve grafikte görüldüğü üzere, ana çalgımı ilköğretim müzik derslerinde sıklıkla kullanırım sorusuna katılımcıların 34,38%'inin kısmen, 31,25%'nin çok az yanıtladığı görülmektedir. Katılımcıların 21,88%'i büyük ölçüde, 9,38%'i ise tamamen olarak yanıtlamıştır. Tabloda dikkat çeken bir diğer unsur ise 3,13%'lük oranda ana çalgımı ilköğretim müzik derslerinde sıklıkla kullanırım ifadesine hiç cevabı bulunmakla birlikte bu cevabın yalnızca bir katılımcıya ait olduğu görülmüştür. Bu cevap incelendiğinde katılımcının ana çalgısını ilköğretim müzik derslerinde kullanmadığını ancak lise müzik derslerinde büyük ölçüde kullandığı görülmektedir.

Tablo 5. 14.

Ana Çalgımı Ortaokul Müzik Derslerinde Sıklıkla Kullanırım

Cevap	Frekans	Yüzde
Tamamen	3	9,38%
Büyük Ölçüde	11	34,38%
Kısmen	11	34,38%
Çok Az	6	18,75%
Hiç	1	3,13%

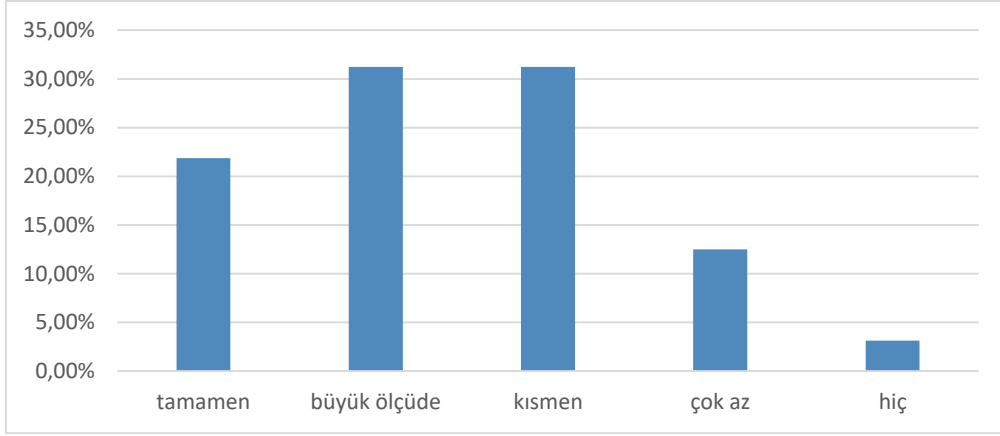
Şekil 5. 14. Ana çalgımı ortaokul müzik derslerinde sıklıkla kullanırım

Tabloda ve grafikte görüldüğü üzere, ana çalgımı ortaokul müzik derslerinde sıklıkla kullanırım sorusuna katılımcıların 34,38%'inin büyük ölçüde yanıtını verdiği, 34,38%'inin ise kısmen yanıtını verdikleri görülmektedir. Katılımcılardan 18,75%'inin çok az yanıtını verdiği görülürken, 9,38%'inin tamamen yanıtını verdikleri görülmektedir. Bu oranlar incelendiğinde ana çalgısını ortaokul müzik derslerinde büyük ölçüde kullanıldığı yanıtlarıyla kısmen yanıtlarının eşit olmasının yanında çok az yanıtının da göz ardı edilemeyecek miktardadır. Dikkat çeken bir unsur da katılımcılardan yalnızca birinin hiç yanıtını vermesidir. Bu katılımcının diğer sorulara verdiği yanıtlar incelendiğinde, ana çalgısını müzik derslerinde kullanmadığı, kullanmayı tercih etmediği görülmektedir.

Tablo 5. 15.

Ana Çalgımı Lise Müzik Derslerinde Sıklıkla Kullanırım

Cevap	Frekans	Yüzde
Tamamen	7	21,88%
Büyük Ölçüde	10	31,25%
Kısmen	10	31,25%
Çok Az	4	12,50%
Hiç	1	3,13%

Şekil 5. 15. Ana çalgımı lise müzik derslerinde sıklıkla kullanırım.

Tabloda ve grafikte görüldüğü üzere, ana çalgımı lise müzik derslerinde sıklıkla kullanım sorusuna katılımcıların 31,25%'inin büyük ölçüde ve kısmen yanıtını verdiği, 21,88%'inin ise tamamen yanıtını verdikleri görülmektedir. Katılımcılardan 12,50%'inin çok az yanıtını verdiği görülürken, 3,13%'inin hiç yanıtını verdikleri görülmektedir. Bu oranlar incelendiğinde dikkat çeken bir unsur da katılımcılardan yalnızca birinin hiç yanıtını vermesidir. Bu katılımcının diğer sorulara verdiği yanıtlar incelendiğinde, ana çalgısını müzik derslerinde kullanmadığı, kullanmayı tercih etmediği görülmektedir.

Katılımcıların görev yaptığı kademeye göre ana çalgısını kullanma sıklığının değişkenlik gösterdiğine görülmektedir. Müzik derslerinde ana çalgı kullanma durumunun lise kademesindeki tamamen yanıtlarının diğer kademelerdeki tamamen yanıtlarından daha fazla verildiği görülmektedir. Büyük ölçüde ve kısmen yanıtlarının ise tüm kademelerde birbirine yakın oranda verildiği görülmektedir. Çok az yanıtı en fazla ilkökul kademesinde görülmektedir. Çok az yanıtının en düşük orana sahip olduğu kademe ise lise kademesidir.

5.6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular

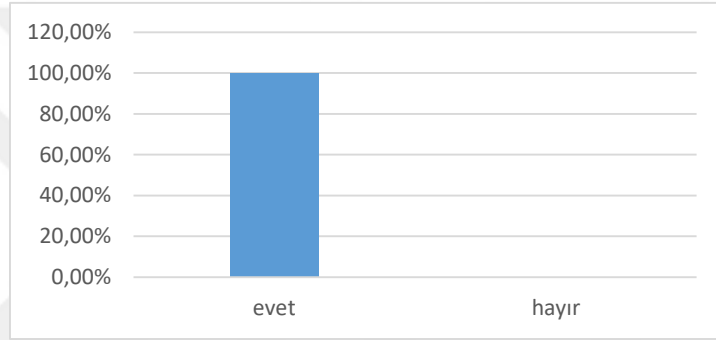
“Üflemeli çalgı eğitimi almış müzik öğretmenlerinin müzik dersleri kapsamında derslerde ana çalgılarını etkin bir şekilde kullanmasının öğrenciler üzerinde etkisi nasıldır?” alt problemine yönelik yapılan likert ölçekli ve iki seçenekli ankette: “Çalgılarınızı derslerde etkin bir şekilde kullanmanız öğrencilerinizin müzik sevgisini olumlu yönde etkilediğini düşünüyor musunuz?.”, “Müzik derslerinde ana çalgımı sıkça kullandığımda öğrencilerin

üflemeli çalgılara karşı ilgi ve merakının arttığını gözlemlerim”, soruları solmuştur. Elde edilen veriler aşağıda tablolaştırılarak yorumlanmıştır.

Tablo 5. 16.

Çalgılarınızı Derslerde Etkin Bir Şekilde Kullanmanız Öğrencilerinizin Müzik Sevgisini Olumlu Yönde Etkilediğini Düşünüyor musunuz?

Cevap	Frekans	Yüzde
Evet	32	100,00%
Hayır	-	-

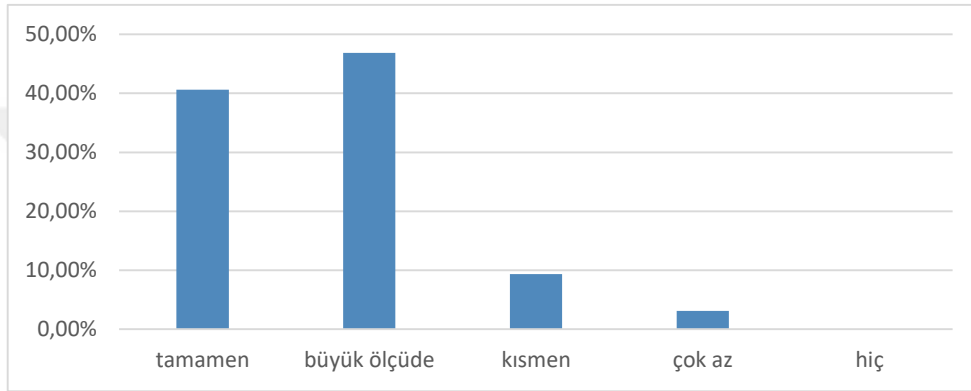
Şekil 5. 16. Çalgılarınızı derslerde etkin bir şekilde kullanmanız öğrencilerinizin müzik sevgisini olumlu yönde etkilediğini düşünüyor musunuz?

Tabloda ve grafikte görüldüğü üzere katılımcıların tamamının “Çalgılarınızı derslerde etkin bir şekilde kullanmanız öğrencilerinizin müzik sevgisini olumlu yönde etkilediğini düşünüyor musunuz?” Sorusuna evet yanıtını vermişlerdir. Bu ifadelerden yola çıkılarak katılımcıların çalgılarını derslerde etkin bir şekilde kullanmalarının öğrencilerin müzik sevgisini olumlu yönde etkilediği görülmektedir.

Tablo 5. 17.

Müzik Derslerinde Ana Çalgıyı Sıkça Kullandığımda Öğrencilerin Üflemeli Çalgılara Karşı İlgi ve Merakının Arttığını Gözlemlerim

Cevap	Frekans	Yüzde
Tamamen	13	40,63%
Büyük Ölçüde	15	46,88%
Kısmen	3	9,38%
Çok Az	1	3,13%
Hiç	-	0,00%

Şekil 5. 17. Müzik derslerinde ana çalgıyı sıkça kullandığımda öğrencilerin üflemeli çalgılara karşı ilgi ve merakının arttığını gözlemlerim

Tabloda ve grafikte görüldüğü üzere, müzik derslerinde ana çalgıyı sıkça kullandığımda öğrencilerin üflemeli çalgılara karşı ilgi ve merakının arttığını gözlemlerim sorusuna katılımcıların 46,88%'inin büyük ölçüde yanıtını verdiği, 40,63%'ünün ise tamamen yanıtını verdikleri görülmektedir. Katılımcılardan 9,38%'inin kısmen yanıtını verdiği görülürken, 3,13%'ünün çok az yanıtını verdiği görülürken hiç yanıtına rastlanmamıştır.

Bu oranlar incelendiğinde katılımcıların yanıtları doğrultusunda çalgıları derslerde etkin bir şekilde kullanmanın öğrencilerin müzik sevgisini olumlu yönde etkilediği görülmektedir. Müzik derslerinde ana çalgının sıkça kullanıldığında öğrencilerin üflemeli çalgılara karşı ilgi ve merakının arttığı görüşüne müzik öğretmenlerinin 40,63% tamamen ve 46,88% büyük ölçüde yanıtları doğrultunda ulaşılmıştır.

BÖLÜM VI

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırmadan elde edilen bulgular doğrultusunda ulaşılan sonuçlar ve bu sonuçlara dayalı önerilere yer verilmiştir.

6.1. Sonuçlar

Sonuç olarak üflemeli çalgı eğitimi almış müzik öğretmenlerinin müzik dersleri kapsamında şarkılara ana çalgıları ile eşlik durumları incelendiğinde hem Türk Müziği hem de Batı Müziği çalgıları eğitimi alan müzik öğretmenlerinin şarkılara ana çalgılarla eşlik ettikleri tespit edilmiştir. Yapılan araştırma kapsamında bireysel çalgısı üflemeli olan müzik öğretmenlerinin müzik derslerinde çalgılarını kullanmayan bulunmamaktadır. Bunun yanında bireysel üflemeli çalgılarının yanında diğer eşlik çalgılarını da derslerinde kullandıkları tespit edilmiştir.

Bireysel çalgısı üflemeli olan müzik öğretmenlerinin derslerde çalgılarıyla eşlik etmelerinin ders içi hakimiyetine olumlu yönde etkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu ifadelerden yola çıkarak 12,50% katılımcının, şarkılara bireysel çalgılarıyla eşlik etmelerinin ders içi hakimiyetini olumsuz yönde etkilediğini düşünmeleri onların bireysel çalgıları yerine okul çalgılarını tercih ettikleri sonucuna ulaşılmasını sağlamıştır.

Şarkılara çalgılarıyla eşlik ederken sözlü eşlik edememelerinin ders yönetiminde sorun teşkil ettiğini ifade eden 59,38% katılımcıların tamamı, şarkılara çalgılarıyla eşlik etmelerinin ders içi hakimiyetini olumlu yönde etkilediğini belirtmiştir.

Bu ifadelerden yola çıkılarak katılımcıların bireysel çalgılarının ders içi hakimiyetlerini olumlu yönde etkilediği fakat sözlü eşlik edememelerinin ders yönetiminde sorun teşkil ettiği sonucuna ulaşılmıştır.

Üflemeli çalgı eğitimi almış müzik öğretmenlerinin müzik dersleri kapsamında eşlik ettiği müzik türlerine göre çalgılarını kullanım durumunun değişkenlik gösterdiği ve müzik türlerine göre farklı problemlerle karşılaşan katılımcıların tamamının Klasik Batı Müziği eğitimi almış olması dikkat çekmektedir.

Makamsal ezgilerdeki şarkılara eşlik durumuna hiç cevabını veren katılımcıların bireysel çalgılarının obua ve saksafon olduğu görülmüştür. Bu çalgıların makamsal müzik çalmaya müsait olmadığından ötürü kullanılmadığı düşünülmektedir. Bununla birlikte makamsal ezgilerdeki şarkılara eşlik durumuna çok az cevabını veren 12,50% oranındaki katılımcıların flüt çaldığı buna rağmen makamsal ezgilerde olan şarkılara eşlik edebildikleri sonucuna varılmıştır.

Müzik öğretmenlerinin, öğrencilerin ilgi duydukları müzik türlerine eşlik etmekte ılımlı ve öğrenci merkezli bir yaklaşım sergiledikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Müzik öğretmenlerinden Batı Müziği üflemeli çalgı çalanların makamsal ezgilere eşlik etmekte zorluk çektikleri, bunun yanında müzik öğretmenlerinin farklı müzik türlerine bireysel çalgılarıyla eşlik etme durumunda problemlerle karşılaşsalar bile şarkılara eşlik etmeye çalıştıkları sonuçlarına ulaşılmıştır.

Bireysel çalgısı üflemeli olan müzik öğretmenlerinin derslerinde okul çalgılarını bireysel çalgılarından daha çok kullandığı sonucuna ulaşılmıştır.

Müzik öğretmenlerinin bireysel çalgılarını eşlik enstrümanlarına göre daha az kullanmalarının büyük oranda çalgılarına karşı ilgi ve hakimiyetlerinin azalmasına sebep olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Bireysel çalgısı üflemeli çalgılar olan müzik öğretmenlerinin görev yaptığı kademeye göre ana çalgısını kullanma sıklığının değişkenlik gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Müzik derslerinde ana çalgı kullanma durumunun lise kademesindeki tamamen yanıtlarının diğer kademelerdeki tamamen yanıtlarından daha fazla oluşu müzik öğretmenlerinin

bireysel çalgılarını lise kademesinde diğer kademelerden daha çok kullanmayı tercih ettiği sonucuna ulaştırmıştır.

Üflemeli çalgı eğitimi almış müzik öğretmenlerinin müzik dersleri kapsamında derslerde ana çalgılarını etkin bir şekilde kullanmalarının katılımcıların yanıtları doğrultusunda öğrencilerin müzik sevgisini olumlu yönde etkilediği ve öğrencilerin üflemeli çalgılara karşı ilgi ve merakının arttığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

6.2. Öneriler

Bu sonuçlardan yola çıkarak aşağıdaki öneriler sunulmaktadır:

- Bireysel çalgı dersi kapsamında üflemeli çalgı çalan müzik öğretmeni adayları için üflemeli enstrümanla eşlik etme yönünde eğitim içeriği sağlanması,
- Müzik öğretmenlerinin şarkılara çalgılarıyla eşlik ederken sözlü eşlik edememelerinin ders yönetiminde sorun teşkil etmesini önlemek adına şarkılara yönelik hazırlanmış alt yapı desteği ile öğretmenin ders yönetimine kolaylık sağlaması,
- Bireysel çalgı dersi kapsamında üflemeli çalgı çalan müzik öğretmeni adaylarının çalgı eğitim süreçlerini mesleki hayatlarına yönelik tekrar düzenlenmesi, bu düzenleme içerisinde Batı Müziği çalgı eğitimine ek olarak makamsal ve farklı müzik türlerine eşlik edebilmelerine yönelik bireysel çalgı ders içeriği eklenmesi,
- Müzik öğretmenlerinin bireysel çalgılarını eşlik enstrümanlarına göre daha az kullanmalarının çalgılarına karşı ilgi ve hakimiyetlerinin azalmasını önlemek adına ders içeriği eklenmesi, her eğitim fakültesinde bir öğretmen orkestrasının olması öğretmenlerin çalgısıyla olan bağının zedelenmemesi ve hatta bu bağı geliştirmesine katkı sağlayabilir bunun yanında çeşitli etkinliklerde çalgısıyla kendini gösterebilmesini bir olanak sağlanması,
- Bireysel çalgısı üflemeli çalgılar olan müzik öğretmenlerinin görev yaptığı kademeye göre ana çalgısını her kademede eşit sıklıkla kullanabilmesini sağlamak adına kademelerin algı ve ilgilerine uygun ders planına ek içeriklerle desteklenmesi önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Açıkgöz, K. Ü. (2007). *Etkili öğrenme ve öğretme*. İstanbul: Biliş Eğitim.
- Akgül, D. (1997). *Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri keman eğitimi sürecinin analizi yorumlanması ve öneriler*. Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Akkuş, R. (1996). *Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinden mezun olan öğrencilerin öğrenci giriş davranışlarının çalgı eğitimi bakımından değerlendirilmesi*. Birinci Ulusal AGSL Müzik Bölümleri Sempozyumu'nda sunulmuş bildiri, Bursa.
- Albuz, A. (1995). *Başlangıç viyola öğretim yöntem ve tekniklerin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Aksüt, S. (1998). *Türk musikisi çalgı eğitiminde metot ihtiyacı*. 1. Müzik Kongreleri'nde sunulmuş bildiri, Kültür Bakanlığı, Ankara.
- Andırcı, Ö. (2006) *İlköğretimde müzik derslerinde kullanılan öğretim yöntemlerine ilişkin bir inceleme (İstanbul ili örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.
- Ayhan, A. (2012). *İmge kullanımının okul şarkılarının öğretimindeki başarıya etkisi*. Doktora Tezi, İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Biber, Öz, N. (2001). İnsanın kültürel gelişiminde müzik eğitiminin önemi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(12), 101-106. <http://www.acarindex.com> sayfasından erişilmiştir.
- Bilgin, S. (1998). *İlköğretim okullarının ikinci kademesinde müzik eğitiminde kullanılan şarkıların Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümü çıkışlı*

müzik öğretmenleri tarafından piyano ile eşliklenmesi, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Bilgin, S. (2004). *Eğitim müziğinde prozodi*. 1924-2004 Musiki Muallim Mektebinden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu'nda sunulmuş bildiri (7-10 Nisan 2004), 286 Isparta.

Coşkun, S. (2007). Türkiye'de Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri (yaylı çalgılar) bireysel çalgı eğitimi dersinde piyano eşlikli çalışmalara ilişkin öğretmen görüşleri. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Akademik Müzik Araştırmaları Dergisi*, 7(1), 1-21. <https://amader.aku.edu.tr/sayi3/makaleler/sonat%20co%20c5%9fkuner.pdf> sayfasından erişilmiştir.

Coşkun, S. (2016). "Küçük kemancı" keman metodunun hedef davranışları. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29(2), 183-208.

Çiftçi, E. (1996). *Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri müzik bölümlerinden mezun olan öğrencilerin başarı durumları*. Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Malatya.

Çilden, S. (2003, Ekim). *Çalgı eğitiminde nitelik sorunları*. Cumhuriyetimizin 80. Yılında Müzik Sempozyumu'nda sunulmuş bildiri, İnönü Üniversitesi, Malatya.

Ekebalkan, S. (2007). *Flüt eğitiminde çalışma yöntemlerinin teknik ve pedagojik yönden incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, İzmir.

Ekici, T. (1998). *Orff Çalgıları ve Müzik Eğitiminde Kullanım Yöntemleri*. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Ercan, N., Ekinci, H. (2000). Piyano eğitimine eğitim fakülteleri müzik eğitimi bölümlerinde başlayan öğrencilerin I. yıl piyano öğretim etkinliklerinin değerlendirilmesi. *GÜGEF Dergisi*, 20(1), 18-29.

Eroy, O, ve Gürpınar, E. (2017). *Okul şarkıları için piyanoda eşlik*. (1,2,3) Ankara: Gece.

MEB. (2018). *İlkokul-ortaokul müzik dersi öğretim programı*, Mufredat.meb.gov.tr, Ankara.

Karasar, N. (2018). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel.

- Kerimov, R. (2012). *Çalgıların sınıflandırma sistemleri ve bir model önerisi*. Doktora Tezi, Erciyes Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Kayseri.
- Kutluk, Ö. (1996). *Okul şarkılarına piyano ile eşlik yapabilme becerisinin geliştirilmesi üzerine bir çalışma*. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Lehimler, E. (2015). Müzik öğretmenlerinin derslerinde ana çalgılarını kullanma durumlarının incelenmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 4(4), 20- 27.
- Özçimen, A., & Burubatur, M. (2012). Eğitim fakülteleri müzik eğitimi ana bilim dallarında birinci sınıf birinci ve ikinci yarıyıl viyolonsel eğitiminde en çok kullanılan metot, etüt ve egzersizler. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 27(27), 186-194.
- Parasız, G. (2009). *Keman öğretiminde kullanılmakta olan çağdaş Türk Müziği eserlerinin seslendirilmesine yönelik olarak oluşturulan hazırlayıcı alıştırma ve işgörsellik ve etkililik yönünden incelenmesi*. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Piji, D. (2007). Müzik öğretmeni adaylarına yönelik piyano ile eşlik alanında yeterlik algısı ölçeği'nin geliştirilmesi. *Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 26(26), 111-132.
- Say, A. (2001). *Müziğin kitabı*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi.
- Say, A. (2010). *Müzik ansiklopedisi*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi.
- Sözer, V. (1996). *Müzik: Ansiklopedik sözlük*. İstanbul: Remzi.
- Sun, M. (1969). *Türkiye'nin kültür, müzik, tiyatro sorunları*. Ankara: Kültür.
- Tarman, S. (2006). *Müzik eğitiminin temelleri*. Ankara: Müzik Eğitimi.
- Uçan, A. (1994). *Müzik eğitiminde kavramlar- ilkeler-yaklaşımlar*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi.
- Uçan, A. (1994). *Müzik eğitimi*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi.
- Uçan, A. (2005). *Müzik eğitimi*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi.

- Uçan, A. (2005). *Müzik eğitimi, temel kavramlar-ilkeler-yaklaşımlar ve Türkiye’deki durum* (3. basım). Ankara: Evrensel.
- Uzun, M. Ö. (2009). *Müzik eğitiminde metotsuzluk problemi ve mey sazının öğretimi için bir metot önerisi*. 8. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu'nda sunulmuş bildiri, Samsun.
- YÖK. (2018). *Müzik öğretmenliği lisans programı*. YÖK. https://www.memurlar.net/common/news/documents/749268/muzik_ogretmenligi_lisans_programi.pdf sayfasından erişilmiştir.

EKLER

EK 1. Kişisel Bilgi Formu ve Bilgi Düzeyi Ölçme Testi

Değerli müzik eğitimcisi;

Bu anket formu “Müzik Eğitimi Anabilim Dalların’dan mezun olmuş, bireysel çalgısı üflemeli olan müzik öğretmenlerinin müzik derslerinde çalgılarını kullanım durumu” adlı yüksek lisans tezi ile ilgili araştırmanın amaçları doğrultusunda üflemeli çalgı eğitimi almış müzik öğretmenlerine yönelik hazırlanmıştır.

Bu anketin amacı, Mesleki müzik eğitimi veren kurumlardan mezun olmuş bireysel çalgısı üflemeli çalgı olan müzik öğretmenlerinin, müzik derslerinde çalgılarını kullanım durumlarının tespit edilmesine ilişkin olarak bir kısım verileri elde etmeye yönelik; müzik öğretmenlerinin görüşlerini belirlemektir.

Araştırma sonucunda sizlerden alınan bilgiler, bu araştırmanın dışında başka bir amaç için kullanılmayacak, kişisel bilgiler ise gizli tutulacaktır. Soruların içtenlikle ve eksiksiz cevaplandırılması, araştırmanın amacına ulaşması bakımından çok büyük önem taşıyacaktır.

Araştırmaya vereceğiniz destek ve katkılardan dolayı teşekkür ederim.

Araştırmanın gerçek verilere dayanması için anket sorularının içtenlikle ve dikkatlice cevaplanması önemlidir. Sorulara verilecek cevaplar sadece bilimsel amaçlar için kullanılacaktır. Katkılarınız için teşekkür eder, saygılarımı sunarım.

Günce Yıldız

Gazi Üniversitesi

Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Yüksek Lisans Öğrencisi

E. Posta:

A. DEMOGRAFİK SORULAR

1. Cinsiyetiniz

☐ Kadın

☐ Erkek

2. Eğitim durumunuz:

☐ Lisans

☐ Yüksek Lisans

☐ Doktora

☐ Sanatta Yeterlilik

☐ Diğer.....

3. Akademik ünvanınız:

☐ Uzman

☐ Araştırma Görevlisi

☐ Öğretim Görevlisi

☐ Dr. Öğretim Üyesi

☐ Doçent

☐ Diğer.....

4. Müzik eğitmcisi olarak mesleki deneyiminiz:

() 1-3 yıl

() 3-6 yıl

() 6-10 yıl

() Diğer (Lütfen belirtiniz.)

5. Görev yaptığınız okul türü:

() İlkokul

() Ortaokul

() Lise

6. Enstrümanınızı kaç yıldır çalışıyorsunuz?

() 1-3 yıl

() 3-6 yıl

() 6-10 yıl

() Diğer (Lütfen belirtiniz.)

7. Hangi üflemeli enstrümanı çalışıyorsunuz?

.....

8. Ana çalgı eğitiminde ağırlıklı olarak eğitim gördüğünüz müzik türü:

() Klasik Batı Müziği

() Geleneksel Türk Müziği

9. Müzik dersinde ana çalgınız dışında kullandığınız çalgı ne/nelerdir?

.....

10. Kurumunuzda uygulanan müzik eğitim programları ağırlıklı olarak hangi çalgıları kullanmaya elverişlidir?

.....

B. İKİ SEÇENEKLİ SORULAR

	Evet	Hayır
11. Şarkılara çalgılarınızla eşlik etmenizin ders içi hakimiyeti olumlu yönde etkilediğini düşünüyor musunuz?		
12. Şarkılara çalgınızla eşlik ederken sözlü eşlik edememek ders yönetiminizde sorun teşkil eder mi?		
13. Derslerde ana çalgınızı kullanmanızın öğrencilerin dikkatini çekmede etkili olduğunu düşünüyor musunuz?		
14. Çalgınızla eşlik ettiğiniz müzik türlerine göre farklı problemlerle karşılaşılıyor musunuz?		
15. Çalgı eğitiminiz sürecinde, çalıştığınız etüt ve eserlerin, müzik öğretmenliğine katkı sağladığını düşünüyor musunuz?		
16. Çalgılarınızı derslerde etkin bir şekilde kullanmanız öğrencilerinizin müzik sevgisini olumlu yönde etkilediğini düşünüyor musunuz?		

C. LİKERT ÖLÇEKLİ SORULAR

		1	2	3	4	5
		Hiç	Çok Az	Kısmen	Büyük Ölçüde	Tamamen
17	Derslerde şarkılara ana çalgım ile eşlik ederim.					
18	Derslerde ana çalgımı sıklıkla kullanırım.					
19	Ana çalgımla makamsal ezgilerde olan şarkılara eşlik ederim.					
20	Ana çalgımla çocuk şarkıları dağarcığına eşlik ederim.					
21	Ana çalgımla öğrencilerimin ilgi duyduğu müzik türlerine eşlik ederim.					
22	Okul çalgılarını (gitar, bağlama, blok flüt) ana çalgımdan daha çok kullanıyorum.					

23	Görev yaptığım kademeye göre (ilkokul, ortaokul, lise) ana çalgımı kullanma sıklığım değişkenlik gösterir.					
24	Ana çalgımı ilkokul müzik derslerinde sıklıkla kullanırım.					
25	Ana çalgımı ortaokul müzik derslerinde sıklıkla kullanırım.					
26	Ana çalgımı lise müzik derslerinde sıklıkla kullanırım.					
27	Müzik derslerinde ana çalgımı sıkça kullandığımda öğrencilerin üflemeli çalgılara karşı ilgi ve merakının arttığını gözlemlerim.					
28	Ders içinde ana çalgımı eşlik enstrümanlarına göre daha az kullanmam çalgıma karşı ilgimin ve hakimiyetimin azalmasına sebep olur.					

EK 2. YÖK Üflemeli Çalgılar Eğitim Programları

YÖK Flüt Eğitim Programı

Dönem	İçerik
1	Flütün öğeleri, flüt çalmaya ilişkin temel bilgi ve beceriler, flüt çalmaya uygun duruş ve doğru pozisyon alma. Diyafram, uzun ses, aralık ve gam çalışmaları yoluyla temel flüt teknikleri ve uygulamalı çalışmalar. Düzeyine uygun ulusal ve evrensel boyuttaki eserleri seslendirme.
2	Birinci ve ikinci oktav sesle ve bu oktavlarda doğru ve temiz ses üretme. Bağlı ve dilli çalışmaların farklı artikülasyonlarla uygulanması, diyafram, uzun ses aralık ve gam çalışmaları. Düzeyine uygun etütler, sonatinleri ve sonatları çalma. Barok, klasik ve romantik dönemlerden düzeye uygun küçük ölçekli ulusal ve evrensel boyuttaki eserleri seslendirme.
3	Üçüncü oktavda ses üretme ve yeni parmak düzenleri. Dil, parmak ve nefes çalışmaları, çift dil tekniği, ton geliştirmeye yönelik egzersizler, vibratoya ilişkin temel bilgiler, ilgili eserlerle uygulamalı çalışmalar. Diatonik ve kromatik diziler, bu diziler üzerinde arpej çalışmaları, Barok, Klasik ve Romantik dönemlerden düzeye uygun ulusal ve evrensel boyuttaki eserleri seslendirme.
4	Temel teknikler içeren etütlerin devamına ek olarak, müzik terimleriyle ilgili etüd ve eserleri seslendirme. Müzik dönemleri hakkında genel bilgi, çalışılan parçaların dönem özelliklerine uygun olarak süsleme ve nüanslar. Düzeye uygun solo, düet ve piyano eşlikli ulusal ve evrensel eserleri yorumlama.
5	Üçlü dil tekniği, Konçerto formu. Deşifre çalışmaları. Küçük ölçekli parçalar üzerinde ezber çalışmaları. Teknik etütleri ve gamları metronomla değişik hız ve artikülasyonlarla çalma, entonasyon çalışmaları ve yapılan bu çalışmaları eser ve etütler üzerinde uygulama.
6	Türk ritim ve ezgilerini çalma, deşifre çalışmaları, basit makamlarda entonasyon, uygun piyano eşlikli eserlerin analizi ve eserler üzerinde yorum çalışmaları.
7	Teknik bilgi ve becerileri pekiştirici çalışmalar. Çağdaş döneme ait eserlerin tanıtımı, seslendirilmesi ve yorumlanması. Dünya flüt dağarcığından seçilen solo, düet ve trio eserleri inceleme, ortaöğretim programına uygun okul şarkılarını ve İstiklal Marşını çalma. Flüt eserlerinin üzerine transpoze çalışmaları yapma, 7 diyez, 7 bemol'ün sonuna kadar tüm gamlarla ilgili çalışmalar.
8	-

Kaynak: (YÖK, 2018: 5-30)

YÖK Klarnet Eğitim Programı

Dönem	İçerik
1	Klarnet ve öğeleri, klarnet çalmaya ilişkin temel bilgi ve beceriler. Nefes teknikleri üzerine uygulamalar, Dudak-Diş-Parmak pozisyonları üzerine uygulamalar, doğru entonasyonda dizi gam ve arpej çalışmaları, teknik çalışmaların pekiştirilmesi için etüt çalışmalarının yapılması, düzeyine uygun ulusal ve evrensel boyuttaki eserleri seslendirme.
2	İkinci oktavda ses üretme çalışmaları, bağlı ve dilli çalışmaların farklı artikülasyonlarla uygulanması, diyafram, uzun ses aralık ve gam çalışmaları. Düzeyine uygun etütler, sonatinleri ve sonatları çalma. Barok, klasik ve romantik dönemlerden düzeye uygun küçük ölçekli ulusal ve evrensel boyuttaki eserleri seslendirme.
3	Üçüncü oktavda ses üretme çalışmaları, ton geliştirmeye yönelik egzersizler, Dil, parmak ve nefes çalışmaları, vibratoya ilişkin temel bilgiler, oktavlar arasında geçişleri sağlayan etüt-dizigam-arpej çalışmalarının yapılması, Barok, Klasik ve Romantik dönemlerden düzeye uygun ulusal ve evrensel boyuttaki eserleri seslendirme.
4	Temel teknikler içeren etütlerin devamına ek olarak, müzik terimleri ile ilgili etüd ve eserleri seslendirme. Müzik dönemleri hakkında genel bilgi, çalışılan parçaların dönem özelliklerine uygun olarak süsleme ve nüanslar. Düzeye uygun solo, düet ve piyano eşlikli ulusal ve evrensel eserleri yorumlama.
5	Büyük formlu eserler üzerine çalışmaların yapılması, değişik hız ve artikülasyonlarla etüt-dizi-gam-arpej çalışmalarının yapılması, Buselik, Çargah ve Kürdi makamlarının özelliklerinin aktarılması, makamlar ile ilgili çalgı üzerinde parmak egzersizi ve uygun etüt çalışmaları yapılması, çalışılan makamların özelliklerine uygun ulusal ve evrensel boyutta eserlerin seslendirilmesi.
6	Büyük formlu eserler üzerine çalışmaların yapılması, hız kazandırıcı tekniklerin çalışılması, Nihavent, Rast ve Hüseyini makamlarının özelliklerinin aktarılması, makamlar ile ilgili çalgı üzerinde parmak egzersizi ve uygun etüt çalışmaları yapılması, çalışılan makamların özelliklerine uygun ulusal ve evrensel boyutta eserlerin seslendirilmesi.
7	Büyük formlu eser, etüt ve dizi-gam-arpej çalışmalarının yapılması, Uşşak, Hicaz ve Karcıgar makamlarının özelliklerinin aktarılması, makamlar ile ilgili çalgı üzerinde parmak egzersizi ve uygun etüt çalışmaları yapılması, çalışılan makamların özelliklerine uygun ulusal ve evrensel boyutta eserlerin seslendirilmesi.
8	-

Kaynak: (YÖK, 2018: 5-30)

YÖK Kaval Eğitim Programı

Dönem	İçerik
1	Kaval çalgısı hakkında genel bilgiler, tarihi gelişimi, Türk Halk Müziğindeki yeri, kaval yapımı ve başlıca icracıları, kaval çalarken vücudun durumu, oturuş ve tutuş özellikleri, horlatma tekniğine giriş ve bu teknik içerisinde serbest ve ölçülü uzun ses çalışmaları, Horlatma tekniği için birlik, ikilik, dörtlük ve sekizlik nota değerlerini ihtiva eden çalışmalar, Horlatma tekniğinin geliştirilmesine yönelik 1 oktavlık alan içerisinde egzersizler, Farklı horlatma tonları elde edebilmeye ve dudak hakimiyeti geliştirmeye yönelik Repertuvar uygulamaları, Horlatma tekniğine yönelik genel repertuvar çalışmaları, 1. – 4. kademeler arası geçiş ve repertuvar çalışmaları.
2	Dilsiz Kaval’da genel olarak ritmik horlatma tekniğini kullanabilme, Dilsiz Kaval ’da 1. ve 2. perde düzenlerinde farklı ritmik kalıplarda farklı ritmik horlatma birleşimlerini kullanabilme, 1, 2, 3 ve 4. kademeler arasında geçişler yaparak ses sahasını en etkin biçimde kullanır, İcra edeceği eserlerde farklı ritmik horlatma tonlarını kullanarak etkili sunum yapma
3	Dilsiz Kaval’da 1.ve 2. perde düzenlerinde Yahyalı Kerem Dizisi (Hüseyini-Uşşak- Muhayyer -Beyati vb.)’ni uygulayabilme, Dilsiz Kaval’da 1.ve 2. perde düzenlerinde Düz Kerem Dizisi (Karcıgar vb.)’ni uygulayabilme, Dilsiz Kaval’da 1.ve 2. perde düzenlerinde Kalenderi Dizisi (Saba vb.)’ni uygulayabilme, Dilsiz Kaval’da 2.ve 1. perde düzenlerinde Yanık Kerem Dizisi (Nikriz vb.)’ni uygulayabilme, Dilsiz Kaval’da 2.ve 1. perde düzenlerinde Beşiri Dizisini (GerdaniyeRast-Mahur vb.) uygulayabilme.
4	Dilsiz Kaval’da 2. ve 1. perde düzenlerinde Garip (Hicaz vb.) dizisi ’ni uygulayabilme, Dilsiz Kaval’da 2. ve 1. perde düzenlerinde Bozlak (Kürdi vb.) dizisi ’ni uygulayabilme, Dilsiz Kaval’da 1. ve 2. perde düzenlerinde Misket (Irak- Evç vb.) dizisi’ni uygulayabilme, Dilsiz Kaval’da 1. ve 2. perde düzenlerinde Muhalif ve Tatyan Kerem (Segah-Hüzzam vb.) dizisi’ni uygulayabilme, Dilsiz Kaval’da 1. ve 2. perde düzenlerinde Müstezat (Çargah vb.) dizisi’ni uygulayabilme.
5	Dilsiz Kaval’da 1.ve 2. perde düzenlerinde Güneydoğu Anadolu Bölgesi kırık ve uzun hava repertuarından eserler icra edebilme, Dilsiz Kaval’da 1.ve 2. perde düzenlerinde Doğu Anadolu Bölgesi kırık ve uzun hava repertuarından eserler icra edebilme, Dilsiz Kaval’da 1.ve 2. perde düzenlerinde Azerbaycan kırık ve uzun hava repertuarından eserler icra edebilme.
6	Dilsiz Kaval’da 1.ve 2. perde düzenlerinde Doğu Karadeniz Bölgesi kırık ve uzun hava repertuarından eserler icra edebilme, Dilsiz Kaval’da 1.ve 2. perde düzenlerinde Batı Karadeniz Bölgesi kırık ve uzun hava repertuarından eserler icra edebilme, Dilsiz Kaval’da 1.ve 2. perde düzenlerinde Rumeli ve Marmara Bölgesi kırık ve uzun hava repertuarından eserler icra edebilme.
7	Dilsiz Kaval’da 1.ve 2. perde düzenlerinde Ege Bölgesi kırık ve uzun hava repertuarından eserler icra edebilme, Dilsiz Kaval’da 1.ve 2. perde düzenlerinde Akdeniz Bölgesi kırık ve uzun hava repertuarından eserler icra edebilme, Dilsiz Kaval’da 1.ve 2. perde düzenlerinde İç Anadolu Bölgesi kırık ve uzun hava repertuarından eserler icra edebilme. Dilsiz Kaval’da Bulgar/Makedon perde düzeninde eserler icra edebilme, Dilsiz Kaval’da Bulgar/Makedon perde düzeninde Türk müziği repertuarı icra edebilme, Dilsiz Kaval’da 1. perde düzenine göre Do ve Re perdelerine transpoze uygulayabilme, Mahalli kaval icracılarının kullandıkları pozisyonlar, tavrı ve teknikleri hakkında bilgi sahibi olma.
8	-

Kaynak: (YÖK, 2018: 5-30)

YÖK Mey Eğitim Programı

Dönem	İçerik
1	Mey çalgısı hakkında genel bilgiler, tarihi gelişimi, Türk Halk Müziğindeki yeri, mey yapımı ve başlıca icracıları, mey çalarken vücudun durumu, oturuş ve tutuş özellikleri, Mey’de akort, ses alanı ve pozisyonları, uzun seslerle entonasyon, vibrasyon, gam çalışmaları ve kromatik ses egzersizleri, ve usul çalışmaları, Segah/Muhalif dizisinde uzun hava, açış, sözlü ve sözsüz eser icra etme, Doğu Anadolu bölgesine ait sözlü, sözsüz halaylar ve sallamaların icrası, Orta ve Doğu Karadeniz Bölgelerinde ki horonların icrası
2	Tatyan dizisi içerisinde bulunan sesleri çıkarma, Tatyan dizisi ile ilgili sözlü – sözsüz ezgileri icra etme, Tatyan dizisinde uzun hava çalma, Bileşik usullerde sözlü – sözsüz ezgileri icra etme, Karma usullerde sözlü – sözsüz ezgileri icra etme, Erkek barları ve halay ile ilgili eserleri çalma, Hora, Karşılama ve Kol havaları ile ilgili eser icralarını ileri seviyede icra etme.
3	Burundan sürekli kesintisiz nefes alma tekniğinin öğrenme, Kalenderi dizisi içindeki sesleri çıkarma, Kalenderi dizisinde sözlü ve sözsüz ezgi icra etme, Basit ve bileşik usullere örnek halay türü ezgiler icra etme, Nanay ve Yallı ezgiler üzerinde eser çalışma, Trakya yöresi sözlü ve sözsüz kırık havalar örnek ezgiler üzerinde icra çalışmaları.
4	Acemaşiran / Müstezat dizisi bünyesinde bulunan seslerini icra etme, Acemaşiran / Müstezat dizisinde uzun hava icra etme, Acemaşiran / Müstezat dizisinde sözlü-sözsüz eser icra etme, Halay Bölgelerinde örnek halaylar çalma, Bar bölgesinde örnek barlar icra etme, Teke havalarını çalma, Divan ezgilerini icra etme.
5	Hicaz / Garip dizileri hakkında bilgi sahibi olma, Hicaz / Garip dizisinde bulunan sesleri çıkarma, Bileşik usuller için örnek sözlü ve sözsüz ezgileri icra etme, Deyiş ezgilerini çalma, Garip dizisinde uzun hava ve açış yapma, Azerbaycan bölgesine ait örnek sözlü ve sözsüz ezgileri icra etme
6	Bozlak dizisi sözlü ve sözsüz kırık havaları çalma, Bozlak dizisi için açış ve uzun hava çalma, Elazığ yöresi Elezber dizisi üzerinde örnek Kırık ve Uzun Hava icra etme, Elazığ yöresi, Kürdi dizisi üzerinde örnek Kırık ve Uzun Hava icra etme, Arguvan, Erzincan ve Sivas yöresi semahlarını çalma, Doğu ve Güneydoğu Anadolu kadın halaylarını icra etme, Karadeniz Kadın horon ve sallamaları ve Orta Anadolu kadın halaylarını icrasını yapma
7	Düz Kerem Dizisi içerisinde bulunan sesleri çıkarma, Yanık Kerem Dizisi içerisinde bulunan sesleri çalma, Kerem dizilerine örnek sözlü , sözsüz kırık hava ve uzun hava çalma, Eviç / Misket dizisi seslerini çıkarma, Zeybek ezgilerini icra etme, Halay bölgelerinde örnek ezgiler icra etme, İlahi ve Nefesleri icra etme, Barak ve Barana havalarını çalma, Horon oyun müziklerini icra etme, Aşık Tarzı ezgileri , Deyişler ve Ağıtlar icra etme, Kına havaları icra etme, Oturak Havaları icra etme, Mey üzerine çalışan araştırmacılar, Mahalli sanatçılar, Profesyonel icracılar hakkında bilgi sahibi olma.
8	-

Kaynak: (YÖK, 2018: 5-30)

YÖK Ney Eğitim Programı

Dönem	İçerik
1	Ney çalgısı ve çeşitleri hakkında genel bilgiler, tarihi gelişimi, Neyzenler Tarihi hakkında genel bilgiler, Türk Müziğindeki yeri, mey yapımı ve başlıca icracıları, Ney çalarken vücudun durumu, oturuş ve tutuş özellikleri, Ney’de akort, ses alanı ve pozisyonları, uzun seslerle entonasyon, vibrasyon, gam çalışmaları, ses egzersizleri ve usul çalışmaları, Irak Perdesinde karar eden makamlar hakkında bilgiler, Irak Perdesinde segâh dörtlüsünün icrası, Eviç, Dilkeşhaveran ve Ferahnak Makamlarının öğrenilmesi ve icrası.
2	I. Ve II. Ses bölgelerinde egzersizler, I. Ve II. Ses bölgelerinde Saba ve Hicaz makamlarında egzersizler, Kar formu ve Nevakârın icrası, Evcara makamı ve aynı makamda etüt çalışmaları, Evcara eserlerin icrası ve Neyzenler Tarihine giriş, Günümüz neyzenleri hakkında bilgiler edinme, Dönem repertuarının genel tekrarı.
3	Taksim formu hakkında genel bilgiler ve taksim çalışmaları, Ferahfeza makamının öğrenilmesi ve icrası, Dilkeşide makamının öğrenilmesi ve icrası, Tasavvuf musikisi hakkında genel bilgilerin edinilmesi, örnek eser icralarının kazandırılması.
4	Neva perdesi üzerinde Hicaz dörtlüsünün icrası, Mevlevi Müziği hakkında genel bilgi verilmesi, Bayatî Makamı ve Bayatî Ayin icrası, Kar-ı Natık bünyesinde bulunan düğâh kararlı makamlardan örnekler, Bayatî Araban Makamı ve örnek eserlerin icrası.
5	Hüseyinî perdesinde hicaz dörtlüsü egzersizleri yapma, Suzidil makamında peşrev, saz semaisi ve sözlü eserlerin icrası, Şehnâz makamında peşrev, saz semaisi ve sözlü eserlerin icrası, Arazbar makamında peşrev, saz semaisi ve sözlü eserlerin icrası, üslup, tavır çalışmaları, Eski kayıtların dinlenmesi
6	Rast perdesinde karar veren makamlar hakkında bilgiler edinme, Pesendide makamının öğrenilmesi ve aynı makamda eser icrası, Pençgâh makamının öğrenilmesi ve aynı makamda eser icrası yapabilme, Neyzenler Tarihi hakkında bilgi edinme, Taksim Çalışmaları, Vibrato, tavır ve üslup çalışmaları yapabilme.
7	Hüseyinî ve Hüseyinîaşiran perdelerinde uşşak çalışmaları yapabilme, Nühüft makamını nazari ve uygulamalı olarak çeşitli türlerde ki eserlerle icra etme, Görülen makamlarda şah-mansur-kız-süpürde, yıldız, müstahsen, bolahenk akortlarında göçürmeler yapabilme, , Tavır Çalışmaları ve ekoller hakkında bilgiler edinme, Son dönem Türk Musikisi Repertuarından seçme eserlerin icrasını yapabilme, Bestekar neyzenlerin hayatları üzerine çalışmalar yaparak eserlerini icra edebilme, Çeşitli neyzenlerden taksimler dinleyerek icra analizleri yapabilme, üslup ve tavır farkındalığı ortaya koyma, çalım şekilleri ve üslupları geliştirebilme, ileri düzey teknik egzersizler çalabilme ve üretebilme.
8	-

Kaynak: (YÖK, 2018: 5-30)

EK 3. Uzman Görüşleri

1

AÇIKLAMA

Değerli ilgili öğretim görevlisi, Dr. Öğr. Üyesi Emrah Lehimler'in "Müzik Öğretmenlerinin Derslerinde Ana Çalgılarını Kullanma Durumlarının İncelenmesi" araştırmasında kullandığı anketini düzenleyerek, Prof. Dr. Sadık Özçelik'in danışmanlığında yürüttüğüm "Müzik Eğitimi Anabilim Dalların' dan mezun olmuş, bireysel çalgısı tüflemeli olan müzik öğretmenlerinin müzik derslerinde çalgılarını kullanım durumu" başlıklı tezinde veri kaynağı olarak kullanmayı planlıyorum. Anketin geçerlik ve güvenirliğini sağlamak adına alanında uzman kişi olarak soruların uygun olup olmadığını ve varsa öneri ve açıklamalarınıza bildirmenizi rica ediyorum.

	Dr. Öğ. Üyesi Emrah Lehimler'in Anketi	Güncel Yıldız'ın Anketi	UYGUN	UYGUN DEĞİL	AÇIKLAMA
1	Cinsiyetiniz?	Cinsiyetiniz?	UYGUN		
2	Lisansüstü Eğitim Durumunuz?	Eğitim durumunuz?	UYGUN		
3	Mesleki hizmet süreniz?	Müzik eğitimcisi olarak mesleki deneyiminiz?	UYGUN		
4	Görev yaptığınız okul türü?	Görev yaptığınız okul türü?	UYGUN		
5	Ana çalgınız nedir?	Hangi tüflemeli enstrümanı çalıyorsunuz?	UYGUN		
6	Ana çalgı eğitiminde ağırlıklı olarak eğitim görülen müzik türü nedir?	Ana çalgı eğitiminde ağırlıklı olarak eğitim gördüğünüz müzik türü?	UYGUN		
7	Müzik dersinde ana çalgınız dışında kullandığınız müzik enstrümanı ne/nelerdir?	Müzik dersinde ana çalgınız dışında kullandığınız çalgı ne/nelerdir?	UYGUN		
8	Sizce bulunduğunuz kurumda yer alan müzik eğitimi programı daha	Kurumunuzda uygulanan müzik eğitimi programları ağırlıklı olarak	UYGUN		

	çok hangi çalgıların kullanımına imkân vermektedir?	hangi algıları kullanmaya elverişlidir?			
9	Müzik derslerinde ana çalgınızı ne sıklıkla kullanmaktasınız?	Derslerde ana çalgımı sıklıkla kullanırım.	UYGUN		
10	Ana algınızda çocuk şarkıları dağarcığına yönelik eşlik etme durumu?	Ana algımla çocuk şarkıları dağarcığına eşlik ederim.	UYGUN		
11	Öğrencilerin en çok sevdiği müzik türlerine göre eşlik etme durumu?	Ana algımla öğrencilerimin ilgi duyduğu müzik türlerine eşlik ederim.	UYGUN		
EKLENEN SORULAR					
		Günce Yıldız'ın Anketi	UYGUN	UYGUN DEĞİL	AÇIKLAMA
12		Akademik ünvanınız?	UYGUN		
13		Enstrümanınızı kaç yıldır alıyorsunuz?	UYGUN		
14		Şarkılara algılarınızla eşlik etmeniz ders içi hakimiyeti olumlu yönde etkilediğini düşünüyor musunuz?	UYGUN		
15		Şarkılara algınızla eşlik ederken sözlü eşlik edememek ders yönetiminizde sorun teşkil eder mi?	UYGUN		
16		Derslerde ana çalgınızı kullanmanızın öğrencilerin dikkatini çekmede etkili olduğunu düşünüyor musunuz?	UYGUN		
17		algınızla eşlik ettiğiniz müzik türlerine göre farklı problemlerle karşılaşılıyor musunuz?	UYGUN		

18	Çalgı eğitiminiz sürecinde, çalıştığınız etüt ve eserlerin, müzik öğretmenliğine katkı sağladığını düşünüyor musunuz?	UYGUN		
19	Çalgılarınızı derslerde etkin bir şekilde kullanmanız öğrencilerinizin müzik sevgisini olumlu yönde etkilediğini düşünüyor musunuz?	UYGUN		
20	Derslerde şarkılara ana çalgım ile eşlik ederim	UYGUN		
21	Ana çalgımla maksasal ezgilerde olan şarkılara eşlik ederim.	UYGUN		
22	Okul çalgılarını (gitar, bağlama, blok flüt) ana çalgımdan daha çok kullanıyorum.	UYGUN		
23	Görev yaptığım kademeye göre (ilkokul, ortaokul, lise) ana çalgımı kullanma sıklığım değişkenlik gösterir.	UYGUN		
24	Ana çalgımı ilkokul müzik derslerinde sıklıkla kullanırım.	UYGUN		
25	Ana çalgımı ortaokul müzik derslerinde sıklıkla kullanırım	UYGUN		
26	Ana çalgımı lise müzik derslerinde sıklıkla kullanırım.	UYGUN		
27	Müzik derslerinde ana çalgımı sıkça kullandığımda öğrencilerin üfleme çalgılara karşı ilgi ve merakının arttığını gözlemledim.	UYGUN		
28	Ders içinde ana çalgımı eşlik enstrümanlarına göre daha az	UYGUN		

		kullanmam çalgıma karşı ilğimin ve hakimiyetimin azalmasına sebep olur.				
--	--	---	--	--	--	--

Araştırmacı: Günce YILDIZ

Dr. Öğr. Üyesi Ümit Bircan BİLGİN

İmza :

Tarih :13.10.2020

AÇIKLAMA

Değerli ilgili öğretim görevlisi, Dr. Öğr. Üyesi Emrah Lehimler'in "Müzik Öğretmenlerinin Derslerinde Ana Çalgılarını Kullanma Durumlarının İncelenmesi" araştırmasında kullandığı anketini düzenleyerek, Prof. Dr. Sadık Özçelik'in danışmanlığında yürüttüğüm "Müzik Eğitimi Anabilim Dalların' dan mezun olmuş, bireysel çalgısı üflemeli olan müzik öğretmenlerinin müzik derslerinde çalgılarını kullanan durumu" başlıklı tezinde verili kaynağı olarak kullanmayı planlıyorum. Anketin geçerlik ve güvenilirliğini sağlamak adına alanında uzman kişi olarak soruların uygun olup olmadığını ve varsa öneri ve açıklamalarınızı bildirmenizi rica ediyorum.

	Dr. Öğ. Üyesi Emrah Lehimler'in Anketi	Günce Yıldız'ın Anketi	UYGUN	UYGUN DEĞİL	AÇIKLAMA
1	Cinsiyetiniz?	Cinsiyetiniz?	UYGUN		
2	Lisansüstü Eğitim Durumunuz?	Eğitim durumunuz?	UYGUN		
3	Mesleki hizmet süreniz?	Müzik eğitimcisi olarak mesleki deneyiminiz?	UYGUN		
4	Görev yaptığınız okul türü?	Görev yaptığınız okul türü?	UYGUN		
5	Ana çalgınız nedir?	Hangi üflemeli enstrümanı çalıyorsunuz?	UYGUN		
6	Ana çalgı eğitiminde ağırlıklı olarak eğitim görülen müzik türü nedir?	Ana çalgı eğitiminde ağırlıklı olarak eğitim gördüğünüz müzik türü?	UYGUN		
7	Müzik dersinde ana çalgınız dışında kullandığınız müzik enstrümanı ne/helerdir?	Müzik dersinde ana çalgınız dışında kullandığınız çalgı ne/helerdir?	UYGUN		
8	Sizce bulunduğunuz kurumda yer alan müzik eğitimi programı daha	Kurumunuzda uygulanan müzik eğitim programları ağırlıklı olarak	UYGUN		

	çok hangi çalgıların kullanımına imkân vermektedir?	hangi algıları kullanmaya elverişlidir?			
9	Müzik derslerinde ana çalgınızı ne sıklıkla kullanmaktasınız?	Derslerde ana çalgımı sıklıkla kullanırım.	UYGUN		
10	Ana algınızda çocuk şarkıları dağarcığına yönelik eşlik etme durumu?	Ana algımla çocuk şarkıları dağarcığına eşlik ederim.	UYGUN		
11	Öğrencilerin en çok sevdiği müzik türlerine göre eşlik etme durumu?	Ana algımla öğrencilerimin ilgi duyduğu müzik türlerine eşlik ederim.	UYGUN		
EKLENEN SORULAR					
		Günce Yıldız'ın Anketi	UYGUN	UYGUN DEĞİL	AÇIKLAMA
12		Akademik ünvanınız?	UYGUN		
13		Enstrümanınızı kaç yıldır alıyorsunuz?	UYGUN		
14		Şarkılara algılarınızla eşlik etmeniz ders içi hakimiyeti olumlu yönde etkilediğini düşünüyor musunuz?	UYGUN		
15		Şarkılara algınızla eşlik ederken sözlü eşlik edememek ders yönetiminizde sorun teşkil eder mi?	UYGUN		
16		Derslerde ana çalgınızı kullanmanızın öğrencilerin dikkatini çekmede etkili olduğunu düşünüyor musunuz?	UYGUN		
17		algınızla eşlik ettiğiniz müzik türlerine göre farklı problemlerle karşılaşılıyor musunuz?	UYGUN		

18	Çalgı eğitiminiz sürecinde, çalıştığınız etüt ve eserlerin, müzik öğretmenliğine katkı sağladığını düşünüyor musunuz?	UYGUN		
19	Çalgılarınızı derslerde etkin bir şekilde kullanmanız öğrencilerinizin müzik sevgisini olumlu yönde etkilediğini düşünüyor musunuz?	UYGUN		
20	Derslerde şarkılara ana çalgım ile eşlik ederim	UYGUN		
21	Ana çalgımla maksasal ezgilerde olan şarkılara eşlik ederim.	UYGUN		
22	Okul çalgılarını (gitar, bağlama, blok flüt) ana çalgımdan daha çok kullanıyorum.	UYGUN		
23	Görev yaptığım kademeye göre (ilkokul, ortaokul, lise) ana çalgımı kullanma sıklığım değişiklik gösterir.	UYGUN		
24	Ana çalgımı ilkokul müzik derslerinde sıklıkla kullanırım.	UYGUN		
25	Ana çalgımı ortaokul müzik derslerinde sıklıkla kullanırım	UYGUN		
26	Ana çalgımı lise müzik derslerinde sıklıkla kullanırım.	UYGUN		
27	Müzik derslerinde ana çalgımı sıkça kullandığımda öğrencilerin üfleme çalgılara karşı ilgi ve merakının arttığını gözlemledim.	UYGUN		
28	Ders içinde ana çalgımı eşlik enstrümanlarına göre daha az	UYGUN		

Dr. Öğr. Üyesi Övgü ÖZPARLAK

1000

—

GAZİLİ OLMAK AYRICALIKTIR